

VINERI • 16 IANUARIE 2004 • ANUL LIV NR. 3

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Internetul, locul de întâlnire al tuturor absolvenților Liceului Bălcescu

Visul meu este să predau la Giula...

Momente însemnate și vizite istorice în viața Bisericii Române din Ungaria

CALENDAR ORTODOX

- 19 ianuarie, luni – Cuv. Macarie Egipteanul, Arsenie și Marcu; Sf. Muc. Eufrazia.
20 ianuarie, marți – † Cuv. Eftimie cel Mare; Sf. Mc. Vas și Eusebiu.
21 ianuarie, miercuri – Cuv. Maxim Mărturisitorul; Sf. Mc. Evghenie, Neofit, Candid, Valerian și Achila.
22 ianuarie, joi – Sf. Ap. Timotei; Sf. Cuv. Mc. Anastasie Persul.
23 ianuarie, vineri – Sf. Mc. Clement al Ancirei și Agatanghel.
24 ianuarie, sâmbătă – Cuv. Xenia; Sf. Mc. Vavila, Timotei și Agapie.
25 ianuarie, duminică – † Sf. Grigorie Teologul, † Sf. Bretanion, Episcopul Tomisului, Cuv. Publie.

Din credințele poporului

Să însemnezi la ce zi a săptămânii a început a ninge, iar în primăvară să sameni tot în aceeași zi, ca să fie semințele roditoare. (Gorovei)

AGENDĂ

19 ianuarie

1809 – s-a născut *Edgar Allan Poe*, prozator și critic literar american.

1951 – a murit, la București, *Constantin C. Nottara*, violonist, compozitor, pedagog și critic muzical român.

20 ianuarie

1818 – a murit, la Timișoara, *Dimitrie Țichindeal*, învățător, traducător și animator cultural de factură iluministă.

1984 – a murit *Johny Weissmüller*, înotător și actor (seria „Tarzan”). A obținut 5 medalii olimpice de aur. Este primul om din lume care a înotat suta de metri sub un minut; a deținut 67 de recorduri ale lumii.

21 ianuarie

1756 – s-a născut compozitorul *Wolfgang Amadeus Mozart*.

1821 – s-a născut omul politic *Vincentiu Babeș*, fruntaș al luptei de emancipare națională românească.

1924 – s-a stins din viață *Vladimir Ilici Ulianov Lenin*.

1950 – a murit *George Orwell* (Eric Arthur Blair), eseist și romanțier britanic.

22 ianuarie

Ziua Culturii Maghiare.

1821 – Tudor Vladimirescu a întărit *mănăstirea Tismana* pentru a dispune de o bază de rezistență.

1901 – a murit *regina Victoria* a Marii Britanii, după o domnie de 63 de ani.

23 ianuarie

1512 – în Țara Românească, a început domnia lui *Neagoe Basarab* (1512–1521).

1841 – s-a născut, la Paris, pictorul francez *Claude Monet*.

24 ianuarie

1849 – s-a născut *Gheorghe Cârțan*, cunoscut în istorie sub numele de Badea Cârțan, unul dintre cei mai însemnați și iubiți iluminaatori ai unității românești naționale. În anul 1896 a parcurs 4000 de kilometri pînă la Roma, pentru a depune la Columna lui Traian pămînt, sare și grâu din România.

1859 – s-a săvârșit *Unirea Țărilor Române*. Înfăptuirea Unirii a fost făcută de către Alexandru Ioan Cuza, domnitor al Principatelor Unite și apoi al Statului Național Român.

1889 – s-a născut scriitorul *Victor Eftimiu*, poet, prozator și dramaturg.

25 ianuarie

1512 – a apărut, din îndemnul și cu sprijinul lui Neagoe Basarab, un Evangheliar, tipărit de Macarie.

1882 – s-a născut scriitoarea engleză *Virginia Woolf*.

Budapesta

Noi dezbateri despre modificarea Legii pentru Minorități

Autoguvernările pe țară își pot prezenta opiniile în legătură cu proiectul de lege până la data de 15 ianuarie, a declarat recent, pentru revista electronică ETNONET, *Heizer Antal*, președintele Oficiului pentru Minorități. Domnia sa a relatat că Ministerele Justiției și de Interne au trimis încă înainte de Crăciun propunerile lor pe această temă, care au

fost deja dezbătute la ședința guvernului din 17 decembrie. Prin urmare, pe la începutul lunii februarie, în organizarea Oficiului va avea loc o ședință de lucru de mai multe zile pentru președinții celor 13 minorități, în centrul căreia va sta dezbateri Legii pentru Minorități. *Heizer Antal* crede că cea mai nevrogică problemă este sistemul de alegeri minoritare. L. M.

Apateu

Discuții despre un nou centru românesc

În ziua de 15 ianuarie, la Apateu a avut loc o zi consacrată culturii minorității române din județul Bihor. Cu acest prilej s-a dezbătut starea actuală a înființării Centrului cultural român din Bihor. Primarul comunei Apateu, *Sebő László*, a prezentat participanților un buletin informativ cu privire la rezultatul proiectelor, care au fost înaintate și care au avut menirea înzestrării acestui centru. După cum este cu-

nosc, concursurile, în mare majoritate, au primit sprijin, astfel din fondul de intervenție s-a asigurat în prima rundă o sumă de 3,5 milioane de forinți pentru înființarea Centrului cultural românesc din Bihor. Manifestarea s-a încheiat cu un program dedicat zilei de naștere a poetului *Mihai Eminescu* și cu depunerea coroanelor de flori la bustul lui Eminescu, aflat în curtea bisericii ortodoxe din Apateu. I. K.

Micherechi

Pregătiri pentru o nuntă tradițională

Echipa de păstrare a tradițiilor „Gh. Nistor” din Micherechi în aceste zile învață o nouă coregrafie, *Nunta din Micherechi*, care va fi prezentată pentru prima dată la tradiționalul bal românesc din comună. Dansatorii din Micherechi în luna martie vor

participa și la manifestarea intitulată „Szülöföldünk Békés megye”. În cazul în care păstrătorii de tradiții vor trece proba cu succes, ei vor fi invitați să evolueze și cu prilejul momentului istoric din viața Ungariei, 1 mai – data aderării țării la UE.

Cum circulăm...

Direcțiunea Centrului Cultural din Micherechi va organiza în viitorul apropiat un program pentru copiii de școală generală, cu titlul „Circulăm cu bicicleta”. Până la ora actuală, din fiecare clasă s-au înscris câte cinci copii.

I. K.

Foaia
românească
poate fi citită
și pe Internet

www.foaia.hu

Bătania

Biblioteca adună fotografii vechi

Biblioteca din Bătania se străduiește în permanență să-și îmbogățească colecția de fotografii vechi. La succesul acestei acțiuni pot contribui și acei localnici, care dispun de fotografii vechi despre diferitele clădiri, despre ștrand și despre alte momente de odinioară din viața orașului. - va -

Sinaia-Predeal

Din nou, tabără de schi în România

Asociația Turistică a Românilor din Ungaria organizează și în acest an o tabără de schi în România, în zona Sinaia, Predeal și Poiana Brașov. Tabăra din acest an va avea loc în perioada 8-15 februarie. Participanții vor fi cazați la Hotelul Silva din Bușteni. Asociația Turistică, împreună cu Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, și la ediția din acest an asigură participarea gratuită a 15 elevi și a unui profesor de la școala românească din Giula. Tinerii vor beneficia și de ajutorul unui instructor, care îi va introduce în tainele frumuseții sport de iarnă. - va -

Încheierea
ediției:
marți,
ora 18.00

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Liceul „N. Bălcescu” din Giula și fotografii de arhivă de pe site-ul instituției (Foto: Eva Iova)

Internetul, locul de întâlnire al tuturor absolvenților Liceului Bălcescu

Parcă ar fi fost un cadou de Crăciun pentru foștii elevi și profesori, așa a apărut în ultimele zile ale anului trecut pagina de Internet a Liceului Bălcescu. Profesorul de informatică *Tiberiu Bányai*, ajutat de patru elevi, a creat această pagină electronică pentru a fi un nou loc de întâlnire (într-un spațiu virtual) pentru toți absolvenții instituției românești giulane. Pagina bilingvă începe cu cuvântul introductiv al directoarei *Maria Gurzau Czegledi*, care încercă să definească rolul și locul acestei importante instituții a comunității românești din Ungaria: „Instituția noastră își asumă sarcina de educare și instruire a unor tineri *„cu o gândire universală în realizare locală”* care vor fi capabili să corespundă noilor așteptări creionate de al III-lea mileniu, tineri cu o conștiință de neam și cu o iubire de poporul cu care conviețuim.” Despre realizarea paginii web a Liceului Bălcescu ne-a informat profesorul *Tiberiu Bányai*.

– Nu mai țin minte exact când și cum a venit ideea să realizăm o astfel de pagină de Internet a școlii noastre, decât că știu că de mult m-a atras această ramură a științei, cu ajutorul căreia te poți face cunoscut în lume. La început, degeaba a existat dorința, condițiile tehnice nu ne-au fost asigurate ca să ne putem începe de realizarea paginii web. După ce, în sfârșit, am reușit să avem un scanner, cu care să introducăm fotografiile, documentele, ne-am dat seama că nu avem programele necesare. Aceste greutăți au durat cam timp de o lună, după care însă am început munca propriu-zisă, care ne-a adus tot mai multe bucurii și satisfacții.

– Când vorbești despre această activitate, vorbești în totdeauna la plural, din ceea ce deducem că ai avut și ajutor...

– Bineînțeles, cred că singur mi-ar fi trebuit foarte mult timp să introduc peste 50 de tablouri, nenumărate fotografii de arhivă despre trecutul și prezentul școlii noastre. Mi-au venit în ajutor patru elevi foarte înzestrați și talentați.

– Cât timp ați lucrat la introducerea documentelor?

– Circa o lună de zile, timp în care am introdus peste o mie de fotografii. Asta a însemnat că a trebuit scanat fiecare fotografie de pe tablourile tuturor promoțiilor. Cei care vizitează liceul nostru știu că majoritatea acestor tablouri sunt puse pe pereții coridoarelor, dar altele sunt în stare mai degradată și ar necesita o restaurare. Acestea se află într-un depozit. Cu ocazia acestei lucrări, au fost un pic curățate, scoase la aer. Oricum soartă vor mai avea, ele

Cei patru elevi care au ajutat munca profesorului *Tiberiu Bányai* sunt: *Vencel Gyulai*, *Roland Cioban*, *Toma Ciotea* și *Csaba Sajti*. De la „purtătorul lor de cuvânt”, *Vencel Gyulai*, am aflat că s-au angajat la această muncă din pasiune.

– La toții ne place informatica, pot să spun că este o pasiune a noastră. Sarcina noastră a fost scanarea fotografiilor și contribuirea la îmbunătățirea structurii și design-ului acestei pagini. Bazele au fost făcute de domnul profesor, dar pot să spun că a fost o muncă de echipă foarte plăcută.

– Ați mai făcut așa ceva sau a fost o noutate și pentru voi?

– Am mai avut încercări de a face pagini personale, și am participat nu demult cu succes și la un concurs publicat de Centrul Cultural Erkel din Giula, unde a trebuit să facem o pagină web a acestei instituții. Din mai mulți concurenți, noi, echipa de la Bălcescu ne-am dovedit a fi cei mai buni, pentru că am luat locul întâi.

cum să arate, care să fie structura paginii. Am început cu realizarea unei arhive pentru fiecare tablou. De fapt, majoritatea lucrărilor le-am făcut în vacanța de vară, pentru că în timpul anului școlar suntem mai ocupați, și eu, și elevii. Deci, munca propriu-zisă a durat circa zece luni, din martie până în decembrie anul trecut.

– Pagina Liceului Bălcescu este găzduită de „sulinet”, pagina Ministerului Învățământului. Cum se poate obține aprobarea pentru înregistrarea unei pagini proprii?

– Pentru acest lucru nu trebuie să plătești nimic, pentru că fiecare școală din țară are o adresă proprie și de asta oricând poți să te folosești. Poți cere și o altă adresă, dar pentru aceasta trebuie să plătești.

– E greu să faci o pagină web?

– Nu pot să zic că este foarte greu, dar dacă vrei ceva foarte special, cu efecte interactive atunci bineînțeles nu este ușor. Pagina noastră este mai statică. N-am pus așa de mare accent pe design, ci pe bogăția informațiilor.

– Pagina începe cu un cuvânt introductiv al directoarei instituției, dar scrieți și despre istoricul școlii, despre oraș. Cum ați adunat informațiile necesare?

– Am căutat în diferite cărți, am cerut și ajutorul bibliotecarelor de la școală, și din datele adunate am făcut un rezumat. Am pus și o hartă a orașului, dacă cineva nu cunoaște orașul Giula, să se descurce mai ușor. Bineînțeles, am încercat să redăm cât mai mult și din prezentul instituției, fotografii despre școală, despre căminul de elevi și despre clădirea Centrului Cultural Român, care cuprinde internatul, bucătăria, camerele de oaspeți, sala festivă și altele.

(Continuare în pag. a 4-a)

O mostră pentru stîrnirea interesului foștilor elevi ai Liceului Bălcescu

au fost salvate în formă digitalizată, deci nu vor dispărea niciodată. Școala noastră nu prea are fonduri pentru restaurarea acestor tablouri, și poate ar fi bine dacă ar exista un concurs unde s-ar putea concura pentru a obține bani în scopul salvării acestor tablouri ale promoțiilor absolvente. Revenind la întrebare, vreau să spun că după introducerea fotografiilor din nou a trecut vreo lună, vreme când am lucrat la design-ul paginii. Ne-am gândit mult

Liceul „N. Bălcescu”

5700 Giula, piața Liceum nr. 2.

Telefon: 00-36/66-463-161

E-mail: suli4440@szolnok.sulinet.hu

Web: www.balcescu.sulinet.hu

Internetul, locul de întâlnire...

Oră de informatică la Liceul Bălcescu

(Urmare din pag. a 3-a)

– În afară de tablourile promoțiilor absolvente, am văzut că din ultimii ani ați introdus și câteva fotografii despre serbările de rămas bun, carnavalluri, diferite evenimente din viața elevilor. Cum le-ați adunat acestea?

– Pe la începutul anilor '90, școala noastră a cumpărat o cameră video, și cu aceasta am înregistrat majoritatea evenimentelor din viața școlii. Aceste filme le-am introdus în computer și am selectat momentele mai interesante. Aici aș vrea să mă adresez tuturor celor care citesc acest articol sau au găsit deja pagina noastră pe Internet, că așteptăm orice observație sau sfat din partea foștilor absolvenți ai Liceului Bălcescu, precum ne-am bucura dacă ne-ar

pune la dispoziție documente, fotografii de care numai ei dispun și consideră că prin acestea s-ar îmbogăți pagina instituției noastre.

– Dintre tablourile promoțiilor absolvente este care lipsește?

– Da, un singur tablou, cel din anul 1964. Sper să fie cineva care a terminat în acel an și dispune de acesta, pentru că aici la școală nu se găsește. Mă folosesc din nou de posibilitatea să apelez la ajutorul foștilor elevi, care ne vor pune la dispoziție fotografii despre această promoție. M-aș bucura dacă ne-ar ajuta în acest lucru, trimițând tabloul ori pe adresa școlii, ori pe adresa redacției Foaii românească. Bineînțeles, acesta va fi trimis înapoi, avem

nevoie de el numai până îl introducem în calculator.

– Ce planuri mai aveți cu această pagină? Cât o să o mai îmbogățiți?

– Ar fi bine să fie actualizată cu regularitate. Mă gândesc aici la diferite știri din viața elevilor sau a instituției noastre, pentru că în ultimii câțiva ani suntem vizitați de tot mai multe personalități însemnate atât din România, cât și din Ungaria. Arhiva va fi îmbogățită în fiecare an cu tabloul promoției absolvente. Bineînțeles, cei care vor cerceta pagina noastră vor afla acolo și o adresă de e-mail, la care putem fi contactați. Aici așteptăm orice observație, sfat, idee sau materiale noi care pot îmbogăți pagina Liceului Bălcescu din Giula.

Eva Iova

„Calendarul românesc 2004” poate fi procurat la Redacția Foaii românească, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (5700 Giula, str. Gh. Doja nr. 8), precum și de la activiștii Uniunii și la parohiile ortodoxe din localitățile populate și de români.

ANUNȚ

Conform legilor în vigoare, cetățenii Ungariei au posibilitatea să ofere 1% din impozitul personal asociațiilor civile și, concomitent, diferitelor biserici.

**Oferiți 1% din impozitul dumneavoastră pentru
UNIUNEA CULTURALĂ A ROMÂNILOR DIN UNGARIA
semnați:**

19058283-1-04

(codul de impozit al Uniunii culturale)

cu scopul
promovării valorilor culturale românești
din această țară.

dr. Ioan Ciotea
președintele Uniunii culturale

Din actualitatea
românească

28 noiembrie, data alegerilor?

Partidul de guvernământ din București a propus în cadrul ședinței de marți, în măsura în care toate formațiunile parlamentare sunt de acord, ca alegerile parlamentare și primul tur al alegerilor prezidențiale să se desfășoare pe 28 noiembrie și al doilea tur de scrutin la prezidențiale pe 12 decembrie, precum și ca aceste date să fie fixate printr-o inițiativă legislativă, susținută de toate partidele parlamentare, a anunțat președintele PSD, premierul *Adrian Năstase*, după o întrevedere avută cu șeful statului *Ion Iliescu*.

Bancnotele de hârtie
de 50.000 și 100.000 de lei
sunt retrase din circulație

Până la 29 februarie, agenții economici din România au obligația de a primi de la populație bancnotele de hârtie cu valori de 50.000 și 100.000 de lei, fără a le repune în circulație. De la 1 martie și până la 31 mai, bancnotele de hârtie vor mai putea fi preschimbate numai de bănci, populația ne mai putând efectua plăți cu ele, iar de la 1 iunie aceste bancnote vor mai fi preschimbate numai la Banca Națională Română.

Teatrul Bulandra vine la Oradea

Un spectacol de excepție se anunță a fi cel programat pentru 20 ianuarie, la Teatrul de Stat din Oradea, când trupa „Lucia Sturdza Bulandra” va prezenta „Căsătoria” de Gogol. Pe scena teatrului orădean vor evolua actorii *Victor Rebengiuc*, *Irina Petrescu*, *Mariana Mihuț*, *Andreea Bibiri*, *Cornel Scripcaru*, *Răzvan Vasilescu* și alții. Spectacolul începe la ora 19.00.

Gogol: Căsătoria

Vor dispărea urșii din România?

„Urșii din România sunt amenințați cu dispariția din cauza vânătorilor britanici și din celelalte țări occidentale”. Sub acest titlu, duminicalul „The Independent on Sunday” relatează despre raportul grupării ecologiste „Aves”, care susține că din 8.000 de urși, câți erau în 1990, au mai rămas doar 2.000. Ziarul prezintă însă și opiniile contrare ale oficialităților din România.

În fiecare an, sute de occidentali, dintre care mai multe zeci sunt britanici, plătesc până la 10.000 de lire sterline ca să împuște un urs carpatin. România este singura țară europeană, în afara fostei Uniuni Sovietice, unde vânătoarea de urși este legală. Guvernul de la București afirmă că numărul urșilor este de peste 6.000, dar organizația „Aves” susține că el este mult mai mic, datorită și metodelor crude și ilegale de vânătoare practicate.

Momente însemnate și vizite istorice în viața Bisericii Române din Ungaria

Comunicatul de presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

Sâmbătă, 10 ianuarie 2004, ziua prăznuirii Sfântului Părinte Grigorie, Episcopul Nisei și a Cuviosului Antipa de la Calapodești, după săvârșirea Sfintei Liturghii și a Te Deum-ului în Catedrala Episcopală Sfântul Nicolae din Giula, la Reședința Eparhială a Sfintei Episcopii Ortodoxe Române din Ungaria, s-a desfășurat ședința anuală de lucru a Adunării Eparhiale, organul deliberativ al Episcopiei cu reședința la Giula, ședință convocată și prezidată de Prea Sfințitul Părinte Episcop *Sofronie*, Președintele Adunării Eparhiale.

Invitații de onoare au fost reprezentanții instituțiilor românești din Ungaria care, în anul scurs, au contribuit cel mai mult la bunul mers al vieții bisericești a românilor dreptmăritori din Ungaria: Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, în frunte cu domnul președinte ales *Traian Cresta* și Liceul Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula, reprezentat de doamna director *Maria Gurzău Czegledi*.

Potrivit prevederilor statute și conform rânduielilor tradiționale ale Bisericii Or-

todoxe Române, comisiile de specialitate ale Adunării Eparhiale au dezbătut rapoartele de activitate pregătite de Consiliul Eparhial, supunându-le atenției plenului, care a hotărât, cu unanimitate de voturi, aprobarea dărilor de seamă ale celor trei sectoare de activitate ale Eparhiei cu reședința la Giula: administrativ-bisericesc, economic și cultural.

Au fost evidențiate momentele istorice la care Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria a fost martor în anul 2003, la 7 februarie, cu ocazia înmânării mandatelor deputaților aleși în Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, sub cupola Parlamentului de la Budapesta a avut loc primul serviciu divin în limba română, după tradiția Sfintei Biserici a Răsăritului; prima vizită oficială în Catedrala Episcopală a Șefului Statului Român, domnul președinte *Ion Iliescu*; prezențele pentru prima oară la Episcopia Română a Ungariei a unei delegații a Academiei Române, în frunte cu domnul academician *Eugen Simion*, Președintele Academiei, precum și a unor

Vizita lui Ion Iliescu la Catedrala Sf. Nicolae

membri ai Familiei Regale Române, în frunte cu Alteța Sa Regală, *Principesa Margareta* de România; întâia întâlnire a preoților și credincioșilor Episcopiei Române cu un ierarh român de peste Ocean, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop *Nathaniel Popp* al Episcopiei Ortodoxe Române din America.

Adunarea Eparhială a luat act cu satisfacție de continuarea lucrărilor de restaurare de la bisericile monument istoric din cuprinsul

Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria: Catedrala din Giula și imobilul ce adăpostește Capela Ortodoxă a Românilor și prima Parohie Ortodoxă Românească din Budapesta, pentru care au fost primite importante ajutoare financiare guvernamentale, atât din Ungaria, cât și din România. De asemenea, Colecția de Vechi Obiecte Bisericești de la Centrul Eparhial și celelalte bunuri de Patrimoniu Cultural Național din cuprinsul Episcopiei s-au bucurat de o atenție deosebită din partea conducerii Bisericii Române din Ungaria.

Nu în ultimul rând, au fost consemnate numeroasele programe pastorale ale Episcopiei care au avut ca destinatar pe copiii și tinerii români dreptmăritori din Ungaria. Deosebit de variate și eficiente, cu impact crescând în rândurile tinerei generații, viitorul comunității românești de pe aceste meleaguri, acestea se cer continuate și susținute în viitor, iar dintre toate, Adunarea Eparhială a remarcat: după seria de mai demult a taberelor biblice, anul ce a trecut a înregistrat prima Tabără de Religie în adevăratul înțeles al cuvântului, cu un bogat și diversificat program liturgic, catehetic, cultural și recreativ; participarea în premieră a icoanelor zugrăvite de copii în cadrul celei de-a doua ediții a Taberei de Iconografie de la Jaca la Expoziția „Icoana din sufletul copilului” de la Patriarhia Română; înființarea Cabinetului de Religie, în

spațiul dedicat moștenirii strămoșești la Liceul Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula.

Pentru întreaga lucrare pastoral-misionară desfășurată în Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria în anul 2003, venerabila Adunare Eparhială a înălțat rugăciuni de preamărire și laudă Bunului Dumnezeu și a exprimat mulțumiri tuturor bunilor credincioși și credincioase, care, prin râvna lor, prin devotamentul și jertfelnicia pentru Biserica Română, au cinstit memoria strămoșilor, moșilor și părinților lor, pregătind tinerelor mlădițe ale Bisericii un ogor vrednic de trudire duhovnicească, pe care pruncii, nepoții și strănepoții lor îl vor moșteni.

Gândul de mulțumire s-a îndreptat către Dumnezeu și pentru Arhipăstorul Episcopiei Române din Ungaria, sub a cărui părintească purtare de grijă viața bisericească și culturală din Eparhie a cunoscut remarcabile realizări și de la a cărui alegere providențială în fruntea Sfintei Episcopii Ortodoxe Române din Ungaria, prin voia Duhului Sfânt și a Colegiului Electoral al Episcopiei Giulei și prin validarea acestei alegeri de către Sfântul Sinod al Patriarhiei Române, se împlinesc, la praznicul Sfinților Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur și Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul, cinci ani.

Mărire lui Dumnezeu Cel în Treime închinat pentru toate!

Centrul Eparhial

Giula, în prag de an nou

Foto: K. I.

Numărul locuitorilor orașului Giula a scăzut sub 33 de mii, pentru că numărul deceselor este mai mare decât cel al nașterilor. Veniturile din impozitele turistice au crescut, precum și numărul locurilor de cazare în oraș. În prezent, în Giula funcționează 1687 de întreprinderi. Printre altele, cu aceste date informative despre situația orașului Giula a deschis primăria *Perjési Klára* festivitatea de An Nou, care a avut loc duminică, la 11 ianuarie, la Centrul Cultural Erkel

din oraș. Pentru noul an, primăria Giulei le-a urat locuitorilor orașului pace, solidaritate și realizări. Manifestarea, care a început cu proiectarea unui film despre cele mai importante evenimente din anul 2003 în viața orașului, s-a încheiat cu evoluția pe scenă a echipelor locale de dansuri populare. Tinerii dansatori ai Liceului N. Bălcescu din Giula au prezentat obiceiul de petrecere al tinerilor români înainte de recrutarea în armată.

- va -

Rugăciunea – dă viață și schimbă viața

În săptămâna 4-11 ianuarie 2004 Biserica Baptistă din Micherechi s-a adunat seară de seară la rugăciune. Sub egida „Propovăduirea Evangheliei în puterea Duhului Sfânt” ne-am putut alătura celor ce s-au rugat în această săptămână și integra, astfel, în lanțul mondial de rugăciune.

Pentru fiecare zi, primele două momente au fost comune tuturor bisericilor din țară, iar al treilea moment a fost dedicat în mod special bisericii locale, problemelor concrete și specifice fiecărei Biserici.

Viața de rugăciune este vitală oricărui credincios, nu pentru a supraviețui spiritual, ci pentru a avea o viață de biruință în fiecare zi. Nu toți cred în puterea rugăciunii. Unii, poate, pentru că se roagă de mai mult timp și nu văd rezultate. Acesta este motivul pentru care unii se

rotesc în jurul unor rugăciuni vagi. Dacă nu se va petrece nimic, nimeni nu va avea de pierdut.

Dacă Dumnezeu nu răspunde la aceste rugăciuni nu înseamnă că nu trebuie să mai creadă în puterea rugăciunii. Dacă, de exemplu, vreau să aprind lumina apăsând butonul și nu se face lumină, aceasta nu înseamnă că nu mai cred în electricitate și nu voi mai folosi curentul. Înseamnă că este problemă de conectare defectuoasă la capătul la care ne găsim noi.

Rugăciunea este calea principală pe care o folosește Dumnezeu pentru a ne transforma. Rugăciunea adevărată înseamnă să începem să gândim ca Dumnezeu. În timp ce ne rugăm lăsam ca Dumnezeu să ne transforme dorințele, gândurile și ființa.

Luther a afirmat: „Am atât de multe de făcut încât

nu pot începe ziua fără trei ore de rugăciune”.

Când sfinții lui Dumnezeu stau pe genunchi și cu fața la pământ rugându-se, cerul stă în picioare. E sărbătoare. Dumnezeu să toarne Duhul rugăciunii peste Biserici, familii, peste tineri și bătrâni.

Săptămâna de rugăciune a avut următoarele teme:

– În prima seară – „Să ne rugăm pentru răspândirea Cuvântului lui Dumnezeu” (2 Tim. 3:14-17).

Am mulțumit lui Dumnezeu pentru Sfânta Scriptură. Pentru cei care sunt implicați în răspândirea Bibliei. Ne-am rugat pentru cei care tipăresc și răspândesc Scripturi, ca Domnul să le dea putere și înțelepciune pentru a o duce acolo unde trebuie. Iar pentru cei care primesc Evanghelia, Domnul să le dea dorința de a o primi și citi.

– A doua seară – „Să ne rugăm pentru propovăduitorii Evangheliei” (Fapte. 4:24-31).

Am mulțumit lui Dumnezeu pentru toți predicatorii. Pentru fiecare creștin care este implicat în această lucrare de a răspândi Cuvântul. Pentru slujitorii bătrâni care și-au dedicat viața în scopul acesta. Ne-am rugat pentru conducerile și pentru profesorii școlilor teologice ca Dumnezeu să-i ajute să ofere studenților un model vrednic de urmat și să le cultive dragostea pentru Scriptură.

– A treia seară – „Să ne rugăm pentru misiunea internă” (Romani 9:1-5, 10:1-2).

Am mulțumit pentru toți credincioșii care prin mărturie și viață ajută la răspândirea Evangheliei, pentru toate Bisericile interesate în extinderea Împărăției lui Dumnezeu. Ne-am rugat pentru conducerile Bisericilor ca Dumnezeu să dea viziune conducătorilor și liderilor către noi câmpuri de misiune, pentru ca Dumnezeu să ridice credincioși gata să plece în misiune.

– A patra seară – „Să ne rugăm pentru misiunea externă” (Fapte 8:4-12, 10: 9-15).

Am mulțumit lui Dumnezeu pentru toți românii aflați pe alte meleaguri, pentru cei care au organizat Bi-

serici sau grupuri de părtășie. Ne-am rugat pentru ca frații din străinătate să se implice nu numai în evanghelizarea românilor, dar și în cea a localnicilor și pentru ridicarea creștinilor români, pentru răspândirea Evangheliei în lume.

– A cincea seară – „Să ne rugăm pentru dușmanii Evangheliei” (Fapte 9:1-6).

Am mulțumit lui Dumnezeu pentru că dușmanii Evangheliei n-au biruit niciodată. Ne-am rugat pentru creștinii prizonieri oriunde în lume și pentru cei ce lucrează în mass-media.

– A șasea seară – „Să ne rugăm pentru rezultate în propovăduirea Evangheliei” (Fapte 2:37-41).

Am mulțumit pentru cei convertiți anul trecut și pentru cei care s-au rededicat Domnului. Ne-am rugat pentru un an cu rezultate, pentru întărirea sfinților, multiplicarea lucrătorilor și înmulțirea Bisericilor.

– A șaptea seară – „Să ne rugăm pentru asistența Duhului Sfânt” (Fapte 1:8 și Efeseni 5:18).

Am mulțumit lui Dumnezeu pentru însoțirea și prezența Duhului Sfânt în anul trecut. I-am cerut înțelepciune să vedem căile Lui, să intervină în viața particulară a credincioșilor și în acțiune.

Pastor Teofil Tripo

Biserica Baptistă din Micherechi

Mesagerii Crăciunului la Chitighaz

Chitighăzenii s-au bucurat pe deplin în Casa Domnului de Crăciunul care tocmai a trecut. În cele două zile de sărbătoare, Biserica Baptistă din Chitighaz a primit ca oaspeți trei invitați de seamă care au vestit vestea cea bună cu un elan și evlavie, cu o inspirație îngerească. Deși nu am văzut îngeri în mijlocul nostru cu ochii, lucrarea Duhului Sfânt s-a simțit prin frații noștri musafiri care ne-au creat o atmosferă cerească.

În prima zi de Crăciun, dimineața, fratele *Constantin Duma* din Bichiș ne-a vestit Cuvântul lui Dumnezeu, a prezentat o imagine autentică despre întâlnirea îngerilor cu păstorii de pe Câmpul Betleemului. Prin caracterul și intenția hotărâtă, convingătoare acești oameni ne-au pus pe gânduri, oare noi creștinii de azi ce relații avem cu această „minune” a păstorilor.

Tot în prima zi, după-masă, am avut minunata ocazie de a primi vizita fratelui pastor *Teofil Tripo*, noul conducător duhovnicesc al Bisericii Baptiste din Micherechi. Predica dânsului ne-a zidit în credință, și totodată mesajul dragostei transmis către adunarea numeroasă de sărbătoare a fost ca o ungere pentru toți a inimilor zdrobite sau împovărate, atât a membrilor bisericii noastre, cât și a musafirilor, rudelor sau prietenilor.

Nici a doua zi nu a fost mai prejos, am avut un nou mesager în persoana fratelui pastor *Ioan Hodojo*, fostul pastor micherechean. După-masă, vestind Cuvântul, pastorul a evocat totodată și legăturile frățești din anii precedenți de părtășie. Fratele Hodojo a fost însoțit de soția lui, și de tatăl său care își are originile în Chitighaz.

În timpul Crăciunului, în biserica locală, pe lângă subsemnatul pastor, au mai vestit Cuvântul și prezbiterii de acasă. Corul și fanfara bisericii au fost și ei gata să evoce corul vestitor îngeresc al primului Crăciun, dar pe lângă ei au slujit mai multe formații, grupuri de cântăreți și muzicanți, ca de exemplu tineretul și fratele *Cheorghe Balázs* cu fii lui au dat răsunet sărbătorii. Nu pot să nu amintesc colindele și colindătorii, grupul compus din biserica noas-

tră în noaptea Crăciunului. Și ei după felul lor, ca o obișnuință au dat glas de bucurie acestei sărbători minunate.

În duminica anticipată de Crăciun, cu ajutorul Fundației „Hajnal csillag”, s-a organizat o acțiune de ajutorare a familiilor care duc o viață socială mai grea. Aceștia au împărțit 150 de pachete. Dar pe lângă ajutor, s-a transmis și vestea Crăciunului atât pentru copii, cât și pentru părinții și bunicii lor. Revenind la prima zi de Crăciun, în cadrul serviciului de după-masă, a cântat și „corul copiilor” iar la sfârșitul programului acești copii au beneficiat și de câte un cadou, pachetul de Crăciun.

În ansamblu pot să spun, cu recunoștință, că Dumnezeu Sfânt ne-a dat o sărbătoare binecuvântată și plină de dragoste.

Pastor Vasile Bodiș

INVITAȚIE!

Biserica Baptistă din Micherechi are deosebita bucurie de a vă invita la serviciul de instalare al noului pastor al bisericii, fratele pastor *Teofil Tripo*. Serviciul special va avea loc sâmbătă, 31 ianuarie a.c., cu începere de la ora 12.00.

Biserica așteaptă cu mult drag orice suflet dornic de Cuvântul lui Dumnezeu și de părtășia frățească.

Săptămână de evanghelizare la Micherechi

Începând cu data de 19 ianuarie și până în 25 ianuarie, în Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi, va avea loc o săptămână de evanghelizare. În fiecare seară programul special va începe la ora 18.00.

În cadrul acestor servicii, Cuvântul lui Dumnezeu va fi vestit de către pastorul Bisericii gazdă *Durkó Albert*, și de către predicatori oas-

peți din România, iar la programul de închinare vor contribui și interpreți de muzică creștină din România.

Ce minunat e când simțim prezența Domnului și într-adevăr putem cunoaște marea Lui dragoste față de noi. La această întâlnire cu Domnul Isus Cristos biserica îi invită pe toți cei interesați.

L. M.

**Sf. Serafim
de la Sarov**

Starețul nu permitea copiilor să vorbească împotriva părinților, chiar și a celor care aveau neajunsuri evidente. Un om a venit la stareț cu mama sa, care era robită de patima beției. Când fiul doar a încercat să vorbească despre asta, părintele Se-

rafim i-a astupat gura cu mâna și nu l-a lăsat să spună nici un cuvânt. Apoi, adresându-se mamei, a zis: „Deschide buzele tale” și, când aceasta a deschis gura, a suflat de trei ori peste ea. Dându-le drumul, părintele Serafim a zis: „Iată, vă dau testamentul meu: să nu țineți în casa voastră nici vin și nici măcar vase pentru vin, pentru că de acum înainte nu veți mai suferi vinul”.

La întrebarea dacă este bine să studieze copiii limbile străine și alte științe starețul răspundea: „Ce-i rău în a ști ceva?”

**Sf. Teofan
Zăvorâtul**

Vă tânguieți pentru copii. Dar pentru asta sunteți mamă, ca să vă tânguieți pentru copii. Dar adăugați la tânguire și rugăciunea. Iar Domnul va avea grijă de copii. Amintiți-vă de mama fericitului Augustin. A plâns cât a plâns, s-a rugat cât s-a rugat! Și a obținut ceea după ce a plâns, că Augustin și-a venit în fire, și a început să fie cum trebuie.

Nu vă neliniștiți pentru fiu. Luați-i în considerație caracterul, dar viața mai târziu vă va face să vă cruțiți. Că iubește averea, asta încă nu-i mare nenorocire. Va fi mai gospodăros. A nu avea nu este cu puțință, pentru că trebuie să mănânci, să bei, să ai casă și altele. Numai pe lângă avere să ai și nădejde în Dumnezeu, iar o parte să o dai săracilor. Învățați-l să dea câte un ban săracului, măcar duminică. Începând de la asta, va merge și mai departe.

Iar cu rugăciunea să nu-l sâcâți, îl puteți plictisi. Sfătuieți-l să se roage măcar puțin dimineața și seara, fără să citească vreo rugăciune, ci, așa, cu mintea înălțându-și ochii

**Sfinții Părinți despre
educația copiilor**

către Dumnezeu. Seara – să mulțumească lui Dumnezeu pentru ziua care a trecut, dimineața – să ceară pentru ziua ce începe – cu cuvintele sale, cum știe, numai să o facă. Și asta ajunge. Închinăciuni vreo trei-patru cu aceste gânduri. Și ziua lasă să se mai adreseze lui Dumnezeu cu o rugăciune scurtă: „Doamne, miluiește; binecuvântează, Doamne”. Mai mult decât atât nu trebuie. „E greu asta, să-l întrebați, ei, dar adu-mi această mângâiere...”

Tinerii vor să trăiască pe pământ și pământeste. Că nici nu se poate fără asta, pentru că noi suntem pământeni. Numai că nu trebuie să uităm că pe pământ suntem pentru o vreme, și încă scurtă, deci, chiar dacă suntem pământeni, nu pentru pământ am primit viață.

Înstrăinarea copiilor – este neobișnuită. Dar vedeți, dacă nu cumva dumneavoastră sunteți pricina. Dacă dumneavoastră ba citiți, ba trebăluieți, iar de copii vă ocupați puțin, așa încât ei nu văd mângâiere de la dumneavoastră... atunci ce-i de mirare în faptul că se înstrăinează de dumneavoastră? Nu puteți să vă mântuiți singură sufletul. O parte însemnată în aceasta o reprezintă grija de copii, mângâierea, gingășia maternă, înțeleptirea fără cuvinte.

**Sf. Ioan
de la Kronstadt**

Părinți și educatori! Păziți copiii voștri cu toată grija de mofturile în fața voastră, altfel copiii vor uita degrabă prețul iubirii voastre, își vor umple inima de ură, vor pierde de timpuriu sfânta, sincera, aprinsa dragoste a inimii, iar odată cu atingerea maturității vă vor reproșa că în copilărie i-ați dădăcit prea mult, satisfăcându-le mofturile inimii.

Moftul este germenul stricăciunii sufletului, rugină inimii, molie a dragostei, sămânța răutății, urâciune înaintea Domnului.

Omul, se spune, este liber, el nu poate fi sau nu trebuie să-și impună nici credința, nici învățătura. Doamne, miluiește! Ce părere drăcească! Dacă nu s-ar impune, ce ar mai ieși după asta din oameni? Ei, ce va ieși din tine, înghițitorule de reguli nou gândite, dacă tu nu te vei impune nici la o faptă bună, ci vei trăi așa cum îți dictează să trăiești inima ta stricată, mintea ta înfumurată și mioapă, trupul tău păcătos? Spune, ce va ieși din tine? Oare tu nu te impui la nimic, nu zic bun, dar măcar la ceva folositor și trebuincios? Cum putem exista fără să ne impunem la ceva? Cum putem să nu-i îndemnăm și să-i impunem și pe creștini să îndeplinească prescripțiile credinței și cucerniciei? Nu se spune oare în Sfânta Scriptură că „Împărăția Cerului se ia cu silă”, că „cei ce se silesc o dobândesc” (Mt. 11, 12)? Dar cum să nu-i impunem mai ales pe băieți spre învățătură, rugăciune? Ce va ieși din ei? Oare nu leneși? Oare nu ștregari? Oare nu se vor deprinde ei la tot răul?

**Sf. Ambrozie
de la Optina**

Îmi scrieți: „Aș dori să evităm împreună cu soțul acele păguboașe neînțelegeri în problema educației, pe care le văd aproape în toate familiile”. Da, fapta aceasta este cu

adevărat plină de înțelepciune! Dar a vă arăta neînțelegerile față de copii și singuri v-ați dat seama că nu-i folositor. De aceea în caz de neînțelegere mai bine sau să vă abateți și să plecați, sau să arătați că nu ați auzit bine, dar nicidecum să nu discutați despre părerile voastre contrare față de copii. Sfatul despre aceasta și judecarea trebuie să aibă loc în singurătate și dacă se poate cât mai rece, ca să fie mai obiectiv. De altfel, dacă veți reuși să sădiți în inima copiilor voștri frica de Dumnezeu, atunci diferitele apucături omenești nu-i vor mai putea influența negativ.

Pe copii trebuie să-i învățați, dar de la copii trebuie să și învățați, după cele zise de Însuși Dumnezeu: „Dacă nu veți fi precum copiii, nu veți intra în Împărăția Cerului”. Iar Sfântul Apostol Pavel a tâlcuit aceasta așa: „Nu fiți copii la minte, ci la mânie copilăroși; mintea însă să fie desăvârșită”.

**ISTORIOARE CU TÂLC
DUHOVNICESC****Din lume, dar nu ai ei**

Un creștin îi spunea unui prieten că el nu înțelege vorbele Mântuitorului: „Voi să fiți din lume, dar nu să fiți ai lumii”.

Atunci, prietenul său, care era un om mai zidit în învățătura Domnului, i-a răspuns:

– În lume, cu oamenii se petrece întocmai ca și cu peștii în mare. Cu toate că apa mării e sărată, peștii nu sunt sărați. Așa și cu oamenii: ei pot trăi în lume fără să ia „sărătura” ei, adică păcatele ei.

„Fără stricăciune...”

– Cum a putut naște fără stricăciune Sfânta Fecioară Maria pe Domnul nostru?, îl întreabă un om pe un preot.

Preotul îi răspunde:

– Lumina soarelui trece prin geam și vine la noi fără să strice sticla geamului. Tot de asemenea, lumina vieții a trecut prin Maica Preacurată fără să-i strice trupul.

Copiii scriu lucruri trăsnete

Cum te hotărăști cu cine te căsătorești?

Trebuie să găsești pe cineva căreia îi plac aceleași lucruri ca și tine. De exemplu, dacă ție îți place sportul, ei ar trebui să-i placă că ție îți place sportul, și ar trebui să țină chips-urile la îndemână și să ți le dea când vrei. (Alan, 10 ani)

Nici o persoană nu hotărăște înainte de a crește mare cu cine se va căsători. Dumnezeu decide totul cu mult înainte, și nu vei afla decât târziu pe cine ți-a băgat pe gât. (Kirsten, 10 ani)

La ce vârstă e bine să te căsătorești?

Nici o vârstă nu e bună ca să te căsătorești. Trebuie să fii fraier ca să te căsătorești. (Freddie, 6 ani)

Cum poate să știe un necunoscut că doi oameni sunt căsătoriți?

Poți să bănuiești asta dacă cei doi par să strige/urle la aceeași copii. (Derrick, 8 ani)

Ce crezi că mama ta și tatăl tău au în comun?

Nici unul dintre ei nu mai vor alți copii. (Lori, 8 ani)

Ce fac oamenii de obicei la o întâlnire?

La întâlniri oamenii se distrează și ei ar trebui să le folosească ca să se cunoască mai bine. Până și băieții au ceva de spus dacă îi ascuți mai mult timp. (Lynnette, 8 ani)

La prima întâlnire, oamenii își spun unii altora minciuni și asta îi face să fie destul de interesați unul de celălalt ca să meargă și la a doua întâlnire. (Martin, 10 ani)

Ce ai face dacă prima ta întâlnire ar fi un eșec?

Aș fugi acasă și m-aș preface mort. A doua zi aș chema toate ziarele și m-aș asigura că au scris despre mine în toate secțiunile cu decese. (Craig, 9 ani)

Când e OK să săruți pe cineva?

Legea spune că trebuie să ai 18 ani pentru asta, și n-aș vrea să intru în bucluc dacă o fac înainte. (Curt, 7 ani)

Regula e așa: dacă săruți pe cineva, atunci trebuie să te și căsătorești cu acea persoană și să ai copii cu ea. Este constituit să faci așa. (Howard, 8 ani)

E mai bine să fii singur sau căsătorit?

Nu știu cum e mai bine, dar pot să-ți spun un singur lucru. Nu o să am niciodată sex cu soția mea. Nu vreau să fiu vulgar. (Theodore, 8 ani)

Pentru fete e mai bine să fie singure, dar nu pentru băieți. Băieții au nevoie de cineva să strângă lucrurile după ei. (Anita, 9 ani)

Cum ai face o căsnicie să funcționeze bine?

Să-i spui soției tale că e draguță, chiar dacă ea arată ca un camion. (Ricky, 10 ani – un viitor politician)

Fata lui Olin și Făt-Frumos de Miazănoapte

Demult, foarte demult, undeva departe, într-un orășel înconjurat numai de diguri, trăia o familie pe nume Olin. Oamenii aveau patru copii, trei fete și un băiat. Pe fata cea mare o chema Mitana pentru că așa vroise tatăl său.

Fata cea mai mare se dovedi a fi isteță, viguroasă ca un voinic, curajoasă de îi întrecea pe frații săi. Era frumoasă ca o floare și bună, ochii săi aveau culoarea valurilor mării tremurând, în coșită îi jucau raze de soare.

Tatăl Mitanei era aspru la mânia și neînduplecat.

Soția sa, Lina, femeie blândă, îndurase multe cu un asemenea om. Își iubea copiii ca pe propria-i viață, dar nu le putea veni prea mult în ajutor, mai ales că suferințele aproape o doborâseră.

Mitana rămăsese stâlpul casei, ea trebuia să înfrunte urgiile tatălui și să reziste în fața firii sale neînduplecate.

Împlinise de acum 18 ani, venise de mult timpul să iasă la horă. Mulți băieți și-ar fi ales-o de soție din toată inima, toți o îndrăgeau datorită frumuseții, vredniciei și firii ei, dar se temeau de răutatea tatălui și de sărăcia fetei.

Trecea timpul și ea tot singură rămânea. Inima n-o atrăgea către nici un băiat. Mitana se închise în sine și se hotărî să nu se mai mărite.

Dar surorile cele mici, Bălașa și Tudora, vroiau să se mărite și ele așteptau ca sora cea mai mare să se mărite mai întâi; așa se cădea.

– Hai, surioară, alege-ți și tu bărbatul și te mărită, că ți-a venit vremea; eu mi-am găsit alesul – îi spunea Bălașa, mijlocia, în timp ce Tudora, cea mai mică, privea șagalnic pe sub gene și se ruga și ea:

– Hai, surioară, mărită-te, că vrem și noi să plecăm cu aleșii noștri.

Dar Mitana tăcea, tăcea și le privea duos și cu înțelegeră. În capul ei se învârteau altfel de gânduri.

Într-o zi de iarnă, cu picioarele prin zăpada până la genunchi, Mitana se duse cu gălețile puse pe cobiliță, peste digul din apropiere, la râu, să aducă apă pentru spălarea rufelor.

Cu fusta albă strânsă în brâu se căznea să coboare să ia apă. Când deodată alunecă și cât pe aci să cadă într-o copcă de gheață.

Nu-i era teamă, i se întâmplaseră multe necazuri în copilăria lipsită de bucurii, dar acum un fior o cuprinsese; era cât pe aci să alunecă sub gheață. Un braț puternic o prinse zdravăn și când întoarse capul, văzu lângă ea un flăcău chipeș.

– Mulțumesc, îi spuse încet. Dacă nu erai dumneata, poate ajungeam sub gheață. Dar cine ești și cum de m-ai văzut?

– Eu sunt Făt-Frumos de Miazănoapte și am trecut pe aici. Din fașă am fost hărăzit să nu mă însor decât cu cea mai frumoasă și cea mai vrednică fată din lume. Mi s-a mai spus că dacă am s-o văd la apă, într-o noapte cu lună plină, ea va fi soția mea.

Fata făcu ochii mari și parcă i se întretăia respira-

ția. Inima o îndemna spre tânărul chipeș din fața ei.

Făt-Frumos de Miazănoapte merse chiar în seara aceea și o ceru la părinții săi.

Tatăl Mitanei le dădu consimțământul.

Și Mitana plecă departe, în țara lui Făt-Frumos de Miazănoapte. Pe tatăl ei îl iartă pentru toate umilințele ce i le făcuse.

Cuvintele mamei le purta în suflet:

– Fiți binecuvântați și fericiți, dragii mei copii, că multe griji mi-am făcut pentru fiica mea cea mai mare. Ție, Făt-Frumos, îți mulțumesc că ai ales-o pe fiica mea de soție, fără a-i cere nici un fel de avere.

– Înțelepciunea ei va țese mărgăritare în împărăția mea. Vrednicia Mitanei este atât de vestită, că toți cei din împărăția mea o cunosc și o iubesc chiar înainte de a o fi văzut. Ei m-au trimis să le-o aduc stăpână.

Și Mitana urgisita plecă departe, departe, în împărăția lui Făt-Frumos de Miazănoapte. Acolo își trăi Mitana restul vieții.

Avură mulți copii pe care-i crescură în mare înțelepciune și vrednicie, cu nemăsurată dragoste.

Elena Zafira Zanfir

Visul meu este să predau la Giula...

Începând de la anii de grădiniță până la liceu, timp de 15 ani, am fost colege, și în acești ani s-a legat între noi o prietenie pe viață. Colega și prietena mea **Carmen Ruja**, este originară din Micherechi și e studentă în ultimul an la Facultatea „Tessedik Sámuel” din Bichișciaba. Aflându-se acum în sesiune am fost curioasă să văd cum se pregătește Carmen pentru aceste examene.

– Nu ți-ai ales prea ușor calea în viață...

– Așa este. Cam greu m-am hotărât unde să-mi continui studiile după terminarea liceului. Prima dată mi-am început studiile la facultatea din Oradea, unde am terminat un semestru și după aceea am venit la Bichișciaba, la Facultatea Pedagogică.

– De ce ai ales chiar această școală superioară?

– Pentru că totdeauna am vrut să mă ocup de copiii mai mici, de cei din școlile generale.

– Cu emoțiile cauzate de examene ai reușit să te obișnuiești?

– E adevărat că am avut multe examene până acum, dar fiindcă acesta e ultimul an al studenției mele parcă am mai mari emoții decât până acum. Au trecut repede acești patru ani, care parcă numai acum au început.

– Cât timp durează să te pregătești pentru examene?

– Pentru un examen învăț cam două zile și, bineînțeles, mă duc și la bibliotecă ca să-mi adun materia-

lele care-mi lipsesc. Am avut un mic avantaj pentru că pe parcursul semestrului mi-am făcut toate schițele și mi-am adunat materialele necesare.

– Ce părere ai despre profesorii de la facultate?

– Sunt foarte mulțumită de ei. Au făcut totul ca noi, studenții, să avem cele mai bune condiții să învățăm și s-au străduit să înțelegem despre ce e vorba la oră. Nu pot să zic nimic rău despre profesorii mei.

– De ce preferi să le predai celor mai tineri elevi?

– Cum am mai amintit, vreau să mă ocup de copiii mai mici și pentru asta am ales să fiu învățătoare. Făcând practică în două școli, la Școala Generală „József Attila” din Bichișciaba și la Școala Generală „Nicolae Bălcescu” din Giula, am avut posibilitatea să văd cum sunt acești copilași. Pot să zic că această generație de copii este foarte interesantă, e mai ușor să lucrezi cu copiii mai mici, pentru că aceștia aproape întotdeauna sunt veseli. Sunt

sigură că o să-mi placă să mă ocup de copiii mai mici.

– Ai amintiri plăcute din acești patru ani?

– Pentru mine a fost o perioadă de neuitat. Am învățat multe lucruri, care îmi vor fi de folos toată viața. Totdeauna mergeam cu mult drag la ore și mai merg și în aceste câteva luni.

– Dacă termini cu examenele, ce mai ai de făcut în acest semestru?

– Acum trebuie să-mi fac teza de diplomă, care durează mai mult timp.

– Din ce constă această

muncă? Ce subiect ți-ai ales?

– Mi-am ales să scriu despre riturile românești din Micherechi. N-a fost grea alegerea, pentru că mă leg mult sufletește de satul meu natal. Mă interesează cum au trăit oamenii pe vremuri și cum trăiesc acum. Cercetând această temă o să cunosc mai bine tradițiile și obiceiurile oamenilor din această localitate.

– Ce planuri ai după absolvirea facultății pedagogice?

– Aș vrea neapărat să lucrez ca învățătoare, dar încă nu știu unde voi primi

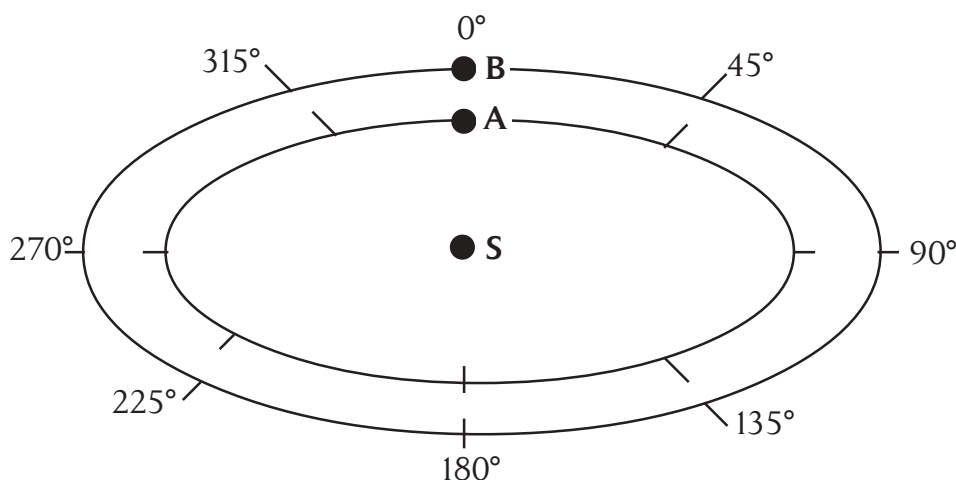
loc de muncă. Visul meu este să predau la Giula și mi-ar face plăcere ca din septembrie să lucrez acolo. Oricum, vreau să mă ocup de copiii cu vârsta cuprinsă între 6 și 10 ani. Acești copilași îți oferă multe bucurii și satisfacții, chiar dacă, din când în când, fac câte-un lucru neplăcut. Pe cât se poate, aș vrea să lucrez într-o școală unde pot preda și limba română, fiindcă aceasta este limba mea maternă și aș dori s-o practic cât mai mult.

Laura Martin

ÎN LUMEA COSMICĂ

În momentul acesta, două planete (A și B) și Soarele se așează pe o linie dreaptă. Planeta exterioară în curs de 100 de ani, iar cea interioară în curs de 20 de ani

face un cerc întreg în jurul Soarelui, în aceeași direcție (în direcția arătorului ceasornicului). După câți ani vor fi din nou față-n față?

Rezolvare: După 12,5 ani (Atunci planeta B va ajunge la 45°, iar planeta A la 225°).:aravolva
A. Crișan

În curând, decizie despre Premiul pentru Tineret

Curatoriul Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” va decide la ședința sa din data de 22 ianuarie despre acordarea Premiului pentru Tineret de Naționalitate, distincție care s-a instituit în locul burselor școlare. După cum v-am mai informat, la acest concurs au fost înaintate 22 de proiecte românești.

Comisia de lucru a Fundației, care are ca sarcină pregătirea dosarelor pentru Curatoriul, a ținut o ședință luni, la 12 ianuarie, în cadrul căreia a modificat decizia anterioară care s-a referit la numărul tinerilor care vor fi premiați. Astfel,

în loc de 100 de tineri, conform propunerii actuale, vor fi distinși doar 60 de tineri de naționalitate. Ca urmare, privind proporțional, 9 tineri români se vor putea bucura în acest an de Premiul pentru Tineret de Naționalitate. Lista românească a fost întocmită pe baza propunerilor Autogubernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Responsabili au fost vicepreședinții **Gheorghe Guiaș** și **Ioan Tanasi**, **Gheorghe Marc**, președintele Comisiei de Învățământ a ATRU și **Alexandru Finna**, reprezentant în Curatoriul Fundației Publice pentru Minorități.

- iova -

CODUL BUNELOR MANIERE

Ținuta pe stradă și în casă

Cum mergem

Când mergem pe stradă, să ne amintim că nu o putem face la întâmplare și că există și în acest domeniu niște reguli de care trebuie să ținem seama. Să nu ne facem un obicei din a alerga mereu (eventual cu telefonul mobil la ureche) pentru că suntem în întârziere sau să mergem gârboviți și încruntați pentru că avem necazuri. Îi vom stresa pe cei din jur și le vom deveni nesuferiți. Noi înșine vom constata că ne-am schimbat firea, și nu în bine. Nu este greu să ne controlăm. Ne sculăm mai devreme cu o jumătate de oră și ne facem un program care poate fi respectat, iar grijile le lăsăm acasă în vestibul, măcar pentru a nu fi com-patițiți. Merită!

Cine n-a admirat mersul grațios, suplu al manechinelor sau al actrițelor? Nimic nenatural, nimic forțat. Dar, în general, nu ne prea gândim la eforturile și exercițiile făcute de ființele pe care le admirăm ca să pară că nu merg, ci plutesc. În toate școlile de profil, cursanții – băieți sau fete – sunt învățați mai întâi să poarte pe cap o carte sau un obiect greu. Imposibil să stai cocoșat ținând în echilibru o asemenea povară! Oamenii din vechime aveau o ținută frumoasă dobândită prin purtarea pe cap a unor vase grele. Să încercăm și noi, acasă, măcar cinci minute în fiecare zi, să facem câțiva pași cu o greutate de acest gen pusă pe creștet. Mersul va deveni mai sigur, coloana vertebrală mai dreaptă. Exersând, reușita e sigură.

Să ne supraveghem deci în permanență ținuta când mergem – să nu ne aplecăm umerii înaintea, să nu mișcăm exagerat brațele și coatele, să facem pași normali, nici prea mari, nici prea mici, să ne retragem stomacul în interior și să ținem șira spinării dreaptă. Toate aceste gesturi le putem face pe stradă de câte ori ne aducem aminte. Să ne aducem aminte cât mai des!

Cu vârsta, ținuta omului se modifică, dar ea se poate corecta studiindu-ne cu grijă într-o oglindă care să ne reflecte din cap până în picioare. Trebuie să avem, indiferent de anii care ne împovărează, un aer sigur, dezinvolt, când mergem, genunchii să fie apropiați, trunchiul drept și fața destinsă.

Gesturi legate
de ținută

Dacă ne oprim să stăm de vorbă cu cineva pe stradă, nu ne vom sprijini de zid – putem să ne ținem și pe propriile picioare. De asemenea, nu este elegant să ținem mâinile în buzunare.

În casă nu ne vom lăsa pe spătarul scaunului și nici nu ne vom juca nervos cu diferite obiecte. Anumiți oameni au chiar obiceiul insuportabil de a bate tactul unei muzicii auzite numai de ei, cu un creion, o brichetă, un cuțit – unii bat chiar cu pixul în microfon, nefiind conștienți că-i enervează pe cei din jur. Chiar dacă ne-am antrenat într-o discuție aprinsă, nu-l vom lua pe interlocutorul nostru de un nasture, nici nu-l vom aproba bătându-l energic pe umăr sau înghițindu-l cu cotul în coaste.

Când suntem în societate, vom evita să stăm cu spatele la cei din jurul nostru. Dacă o facem siliți de o împrejurare oarecare – suntem solicitați să răspundem la o întrebare, de pildă – ne cerem scuze.

Râsul

Să râzi nu este numai firesc, ci, cum spunea Rabelais, e și un semn de sănătate. Dar când râzi nu pui mâna la gură – nici dacă ai izbucnit într-un râs nestăpânit. Nu mai vorbesc de impresia proastă pe care o faci când râzi în hohote, zgomotos, lovindu-te peste coapse sau împungându-ți vecinul în coaste. Ca orice manifestare comportamentală, râsul își găsește expresia ideală în moderație. Orice om este mai simpatic când surâde. E un secret pe care îl dețin prea puțini semenii de-ai noștri, dar care face minuni, cu condiția de a nu-l etala permanent pentru că atunci se transformă în rictus sau, mai grav, în rânet.

(Sursa: Aurelia Marinescu, *Codul bunelor maniere astăzi*, Editura Humanitas, 2002)

Integrala Ana Blandiana
pe portalul LiterNet

Portalul literar-cultural LiterNet (www.liternet.ro) a lansat recent primele trei volume din ceea ce va deveni o integrală de autor Ana Blandiana, iar de curând a devenit accesibilă o pagină specială dedicată scriitoarei, se arată într-un comunicat remis MEDIA-FAX. Aceste noi e-cărți editate de LiterNet marchează împlinirea a doi ani de existență a portalului,

alăturându-se unor volume aniversare deja apărute: o carte de fotografie și poezie semnată de *Dinu Lazăr* și *Delia Oprea* și un volum de nuvele *Cornel Ivanciuc*. Vizitatorii site-ului vor putea citi „La cules de îngeri” (poezii – volumele I și II) și „Coridoare de oglinzi” (tablete) de Ana Blandiana.

Toate cărțile apărute la editura LiterNet pot fi descărcate gratuit de la adresa <http://editura.liternet.ro>.

Pagina dedicată Anei Blandiana conține o galerie de imagini realizate de *Dinu Lazăr*, interviuri și opinii critice. Integrala va scoate la iveală scrieri prețioase: tabletele Anei Blandiana, „mărturiile ale unei conștiințe neodihnite și atât de uman-creatoare”.

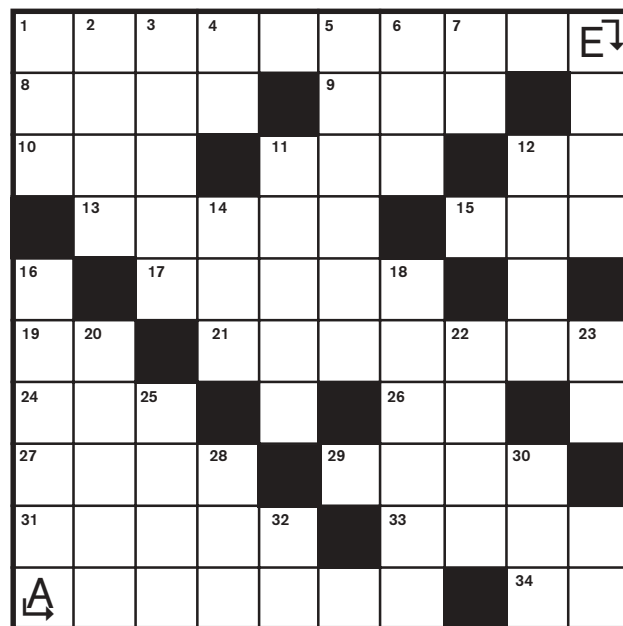
„... Nu mi-am permis niciodată să mă joc cu vorbele... Pentru că am înțeles devreme că scriitorul este cel ce scrie, ci acela care se exprimă cu ajutorul scrisului, scrisul a devenit pentru mine o nevoie vitală în cadrul căreia obligația de a mă exprima determină obligația de a exista pentru a fi exprimată. Sunt ca un caier de lână care există numai în măsura în care este tors.”

Ana Blandiana, Autoportret cu palimpsest

Personalități celebre române

ORIZONTAL: 1. Vestit profesor universitar de istorie, filologie și logică (1840–1917) 8. Așa să fie! Adevărat! 9. Sclav, serv 10. Aproximativ, aproape 11. Dregător domnesc 12. Unealtă mică 13. Mărgele înșirate pe un fir 15. Națiunile Unite 17. A curge, a prelinge 19. Doi-i! 21. Fără rost, lipsit de înțeles 24. Corp geometric 26. TeTe! 27. Meșter al lutului ars 29. Dorință de bine 31. Plantă alimentară 33. Verighetă 34. NE

VERTICAL: 1. Baston în jocul de biliard 2. Islaz, pășune 3. Râu și județ în România 4. Articol hotărât 5. Vestit poet și romancier francez (Louis) 6. Nume de bărbat 7. Fluviu siberian 11. Titlu nobiliar 12. An – dublat! 14. Fluviu european 16. Istoric, scriitor, publi-

cist și om politic român, a fost asasinat de legionari (1971–1940) 18. Comună și podiș în Dobrogea 20. Lună de vară 22. Hidrocarbură ciclică satura-

tă 23. Corpuri cerești 25. „Pițule”, monede 28. Se găsește în – portocală! 30. Mamifer asemănător cu cerbul 32. Era – netoată!

– *Milioane de admiratori își imaginează, probabil, că vă măsurați viața între un spectacol și altul, mai obișnuit fiind cu luminile scenei decât cu razele soarelui. Puțini știu că „marele doinitor al Ardealului” este, în viața de toate zilele, dascăl. De unde vi se trage chemarea aceasta, destul de nepotrivită, cu imaginea de artist?*

– Sunt fiu de învățător. Nu știu cum sună cuvântul acesta prin alte locuri din țară, dar în Ardeal nu există oameni mai respectați de obștea satească decât învățătorul și preotul. Iar tatăl meu a fost un învățător în adevăratul sens al cuvântului: foarte serios, sensibil, un om foarte echilibrat, apreciat în sat, pe care îmi place să cred că l-am moștenit în acest spirit de dascăl. Cu toate succesele mele pe plan muzical, după terminarea Conservatorului din Cluj, am început activitatea didactică la Liceul Pedagogic din Blaj – o școală foarte serioasă, unde mi-am făcut stagiatura. A fost, de fapt, o altă școală pentru mine, pentru că Blajul este un oraș care respiră istorie și care se impune, mai ales în domeniul învățământului românesc. După aceea, am revenit acasă, la Alba-Iulia. Acolo am pus umărul la înființarea Școlii de Muzică, unde am lucrat 18 ani. Revenind la activitatea actuală, trebuie să vă spun că de opt ani conduc modulul de Folclor din Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj – predau canto popular, o disciplină care nu se regăsește în programa nici uneia dintre academiile de Muzică din celelalte centre universitare ale țării. Și implicarea mea în ceea ce fac acolo s-a intensificat pe an ce a trecut, văzând interesul studenților și rezultatele pe care le-am obținut: norma mea minimă de conferențiar ar fi de 8 studenți, iar eu am 40.

– *E destul de bizar ca la începutul mileniului trei, într-o epocă a Internetului și a globalizării, niște tineri să viseze să devină interpreți de muzică...*

– Folclorul românesc se bucură de o tot mai mare prețuire în lume, mai ales printre specialiștii care se interesează îndeaproape de el. Apoi, printre studenții

„Lasă că m-oi hodini, atuncea când n-oi mai hi!”

Ioan Bocșa – fiul dascălului din Oarda

mei sunt unii care beneficiază și de o dotare vocală de excepție, care chiar își doresc să cânte, să facă o carieră în muzica populară, să ajungă interpreți. Indiferent de drumul pe care-l apucă, m-aș bucura să spună cândva că au fost studenții lui Bocșa, la Cluj.

Un pericol real: pierderea identității naționale

– *Se vorbește mult în ultima vreme despre pericolul dispariției tradiției țărănești: arhitectura, obiceiuri, costume, muzica. În calitatea dvs. de neobosit călător prin lumea satului ardelenesc, sesizați această amenințare?*

– Marele pericol care ne paște într-adevăr este pierderea identității naționale. Dacă nu se face o campanie națională în acest sens, vom ajunge foarte repede ca popoarele din Apus, care încearcă să-și reconstituie identitatea din „cioburi”. La noi lumea este preocupată mai mult de grija zilei de mâine, de situația economică, decât de problemele de cultură și identitate națională. Nu putem sta liniștiți, deși, spre deosebire de popoarele vestice, la noi încă se mai găsește folclor „vii”, în majoritatea regiunilor țării. În 1981, la mine acasă, în Oarda de Jos, am inițiat o culegere de colinde. Surprinzător, deși așezarea era foarte aproape de Alba-Iulia, la 5 km, deci foarte aproape de civilizația urbană (astăzi e chiar un cartier periferic al orașului), am găsit la bătrâni 60 de colinde pe care eu, copilărintă acolo, nu le auzisem niciodată. Le-am aflat numai după ce am insistat să-și amintească și după ce am avut răbdare să dau cenușa deoparte ca să descopăr jarul mocnind. Astăzi s-a pierdut aproape de tot funcția inițială ritualică a colindei. Acum primează funcția sărbătorească, de spectacol, de formă, nu de fond. Dar mai

mult, se pierd colindele în sine: după 13 ani, nici una dintre persoanele de care vă vorbesc nu mai trăiesc. Eu am avut norocul și fericirea de a salva 60 de colinde, dar drama pierderii acestor izvoare are loc la scară națională. Singurii depozitari de tradiție mai sunt bătrânii și, o dată cu trecerea lor din această lume, se pierde și adevăratul tezaur național. Din dorința de a salva cât mai multe asemenea comori, noi nu ne-am oprit din activitatea de culegere, și alături de studenții mei, chiar și în iarna care a trecut, am continuat activitatea în teren. Am fost în zona Blajului, pe Valea Târnavei și în Valea Pianului. Am la fundație o hartă a județului Alba și, la fel ca și cercetătorii din Amazoane, mai punem un steguleț pe zonele „cucerite” și mai încercuim zonele albe, pentru viitoarele noastre incursiuni. Încă avem multe zone albe de cercetat.

În căutarea spiritului locului

– *Care mai este astăzi spiritul satului transilvănean? Cum vă primesc oamenii când le bateți la porți?*

– Le tot spun studenților mei, mai ales acelor care intenționează să devină interpreți de folclor, că nu este suficient să preiei muzică autentică din sat, trebuie să preiei ceva și din spiritul locului, și din spiritul țaranului care cânta, din modestia lui, din atitudinea lui în relațiile inter-umane, din sinceritatea și onestitatea lui. La sat, lumea n-a fost niciodată foarte veselă, viața fiind destul de aspră, sărăcia fiind prezentă la fel ca acum 50 sau 100 de ani, mai ales în satele din Apuseni. Dar disponibilitatea oamenilor de a mai oferi, totuși, ceva este absolut surprinzătoare. Fără lipsă de modestie, am un avantaj față de alți colegi care culeg folclor. Acela că lumea mă cunoaște și e sufi-

cient să spună preotul sau învățătorul din sat: „Măine după-amiară vine d-l Bocșa cu studenții să audă ce mai știți!” și lumea vine. Mă primesc cu mare drag. Această este munca ce-mi place cel mai mult: să cobor în mijlocul țăranilor e pentru mine o regenerare. Sunt sigur, de altfel, că pasiunea aceasta le-o datorez în mare măsură părinților mei, educației pe care mi-au dat-o. Mi-aduc aminte, de pildă, că la noi acasă era pelerinaj. Tatăl meu, fiind învățător și având niște calități morale și sufletești de excepție, era solicitat pentru a da sfaturi în cele mai diverse domenii: de la agricultură și economie până la pricini de familie. Oamenii își deschideau sufletul și cereau sprijin. Ce am învățat de la tatăl meu este, în primul rând, dragostea de oameni. Îmi plac oamenii foarte mult! Din păcate, nu toate calitățile sale le-am moștenit, pentru că nu sunt la fel de cum-pătat cum a fost tatăl meu (eu sunt născut în zodia Săgetătorului, pe 13 decembrie, sunt mai mult perseverent decât disciplinat; îmi urmez impulsul până la capăt, arunc săgeata și mă duc după ea). Vorbind de viața comunității satești de astăzi, pot să spun că, beneficiind de mijloacele moderne de informare – radioul, televizorul, telefonul, chiar computerul – ea nu mai este așa de unitară și de structurată după principiile străvechi, din păcate. Dar s-a păstrat respectul pentru oamenii care au carte, pentru dascăl, pentru cei veniți de la oraș

– și anume pentru cei care reușesc să se facă înțeleși în ceea ce privește motivul și finalitatea vizitei lor în mijlocul oamenilor de la sat și care le câștigă astfel încrederea.

Mă mână dorurile

– *Vă împărțiți viața între Cluj și Alba-Iulia, între îndatorirea de părinte, de soț și obligațiile impuse de activitatea didactică și cea interpretativă. Cum vă descurcați?*

– Mă întrebă multă lume unde locuiesc de fapt: la Cluj sau la Alba? Stau, mă gândesc și răspund: în mașină. Sunt mai tot timpul pe drum. Prima parte a săptămânii o petrec la Cluj, unde locuiesc cu actuala mea soție, care este medic, și cu fiica noastră, Amalia, care este în clasa a treia. Spre sfârșitul săptămânii, mergem la celălalt „acasă”, la Oarda, în satul meu, unde mi-am construit o casă, lângă cea părintească. Mai am două fete, dintr-o primă căsătorie: Ioana, măritată deja, locuiește la Alba-Iulia și este economist în domeniul finanțe-bănci, și Mihaela, care e studentă în anul II la Drept, la Cluj. Mi-aș fi dorit să-mi calce pe urme măcar una dintre ele, dar de multe ori mă bucur că nu au făcut-o, pentru că viața mea nu e ușoară deloc. Majoritatea colegilor mei de cântec se mulțumesc doar să cânte, pe când eu trag din greu și cu dascălia, și cu cercetarea folclorică, lucru care îmi dă un ritm de viață care unora li se pare nebun, practicat în detrimentul odihnei și al familiei. Există și satisfacții, firește, fiindcă altfel n-aș rezista.

– *Până când, până unde veți merge cu munca și pasiunile dvs.? Vă vedeți retrăgându-vă în casa de la Oarda și stând acolo ca un pensionar cuminte?*

– Liniștit eu voi fi numai după moarte. Până atunci, mă mână, vorba cântecului, toate dorurile din lumea asta: „Bată-l focul dor, / Că n-am vreme nici să mor / Nici să hodinesc, / Numa’ să iubesc. / Lasă că m-oi hodini / Atuncea când n-oi mai hi”.

(Articol preluat din Formula As)

Mihai Eminescu

Apostol Mărgărit

„Journal d' Athènes” primește din Salonic știrea că Apostol Mărgărit e pus în temniță. Haina dăre de seamă a organului grecesc e următoarea:

„Faimosul Apostol Mărgărit, care și-a câștigat o tristă notorietate speculând românismul, a fost adus în lanțuri din Monastir (Bitolia) și a fost internat imediat în închisoarea guvernului. Cuvântul exact pentru care acest renegat al elenismului a fost arestat și întemnițat nu se știe încă. Se zice cu toate astea că el însuși ar fi provocat arestarea și întemnițarea sa, pentru a amăgi cu mai multă dibăcie încă pe acei români cari, din București, visează la românizarea greco-românilor (!) din Macedonia și pentru a obține alte sume de bani. Se adaugă asemenea că se așteaptă trimiterea a sume mari din București, cari vor servi să cumpere autoritățile otomane pentru ca ele să elibereze pe acest cavaler de industrie.

Aflu asemenea din scrisori primite din Bitolia că acest îndrăzneț speculator călătorește prin satele locuite de greco-români, le povestește sătenilor izbânzile românilor de la Plevna și-i invita de-a alege câte-un băiat din fiecă sat și de-al trimite la școala militară din București. Terminându-și studiile, acești tineri vor putea să se întoarcă în satele lor, unde se vor pune în capul concetățenilor, pentru a-i conduce în război în contra turcilor (!) cu scopul de-a uni Macedonia cu România (!). Dacă aceste informații sunt exacte, nu mai e îndoială că faimosul emisar, în loc de-a fi stricacios elenismului, e și mai stricacios românilor, a căror bună – credință o exploatează prin asemenea insaniități.”

Expresia de greco-români e atât de improprie ca și afirmarea că iedul e fiul zimbrului. Nu există greco-român, precum nu există greco-spaniol sau greco-englez. Românii din triunghiul tracic sunt tot atât de români și tot așa de puțin greci ca cei din Maramureș de exemplu. E o viclenie co-

mună a numi pe-un popor radical deosebit de cel grecesc ba grec vlahofon, ba greco-român, ba câte toate. Ca și când cercetările unui Miklosich, Tomaschek, Thunmann și alții se pot escamota prin neadevăruri grecești. Greco-român și por-de câine sunt combinații ibride de noțiuni diametral opuse și au aceeași nuanță de înțeles ironic. Ori e cineva grec, ori e român, una din două: amândouă deodată nu poate fi nimeni.

Dar articolul foii grecești nu e, precum se poate vedea, decât o denunțare spre a ponegri pe Apostol Mărgărit în fața autorităților otomane. Rolul de denunțator lîl ia asupra-și corespondentul din Salonic al foii grecești, un rol pentru care nu invidiem pe greci, înclinați îndealmintrelea din natură la asemenea onorabilă ocupație.

Denunțarea, voind a fi vicleană, nu e decât absurdă.

A trimite băieți la școala militară din București și a crea din ei cadre în contra turcilor pentru a uni Macedonia cu România e o aserțiune atât de încornorată încât nimeni nu e îndestul de simplu de-a o crede.

Dar a trimite băieți în școala militară și a face din ei ofițeri cari să lupte alături cu turcii în contra grecilor, când acestora le-are veni pofta să realizeze harta etnocratică a d-lui Paparrigopulos, iată o idee cu mult mai probabilă, pe care-o recomandăm tuturor macedoromânilor.

Nu unirea cu România o vrea cineva, ci concordia deplină între albaneji, turci și macedoromâni, pentru a apăra patria lor tracică de apetiturile de cucerire din Atena.

Foaia afirmă despre Apostol Mărgărit că speculează românismul. Dacă Mărgărit ar fi grec, am crede-o. Am crede că face acolo ceea ce un C.A. Rosetti face aci, la noi: speculă cu toate ideile și cu toate sentimentele. Chiar numele etnic al poporului nostru e o marfă pentru acest venetic ce se vinde cu 20 de bani numărul. Dar Mărgărit fiind

român, avem cuvânt a admite că e de bună-credință.

Pentru noi nu există îndoială că acei cari fac pe spionii chiar gratis și fără nici un interes, de vreme ce e în natura lor de-a o face, trebuie să-l fi denunțat în mod mincinos pe Mărgărit, inducând în eroare bună-credința autorităților turcești. Turcul, neîncrezător din cauza multelor nenorociri ce-au căzut asupra patriei lui, înclină lesne a se crede trădat, pe când adevărații, perpetui, statornicii trădători ai Împărăției otomane au fost și sunt până în ziua de azi, în cele mai multe cazuri grecii. Chiar ambasadorii ai Porții de naționalitate greci au trădat fără mustrare de cuget interesele suveranului lor căruia-i depuseseră jurământ de credință.

Graeca fides nulla fides. Românii Peninsulei Balcanice sunt cunoscuți din evul mediu ca romaioctoni, ca exterminatori de greci. Pentru a fi ceea ce au fost părinții lor n-au nevoie de alt decât să rămâie români. Cineva nu poate renega ceea ce nu-i al său, un român nu poate renega elenismul, el nu se poate decât lepăda de ceea ce nu numai nu e al său, dar e diametral opus întregii lui naturi. Abia există în lume vreo deosebire mai mare decât între caracterul drept și deschis al românului și cel pervers și parazitic al grecului.

(Din volumul „Românii din afara granițelor țării”)

Un adevărat „apostol” al aromânilor

Apostol Mărgărit

(1832–1903)

– născut la 5 august 1832 în Blata, dar va crește și va învăța la Avdela, în Munții Pindului, un teritoriu de intersecție etnică aromână, greacă și albaneză;

– numit învățător la Goreanta, îi învață pe copii limba greacă folosind însă dialectul aromân;

– este prigonit din cauza metodei sale de predare fiind considerat dușmanul Imperiului Otoman din acea perioadă;

– supraviețuiește unor atentate, după care este prins și încarcerat;

– fuge la București unde intră în grațiile Regelui Carol I care îl numește Inspector General al școlilor pentru aromâni din Balcani;

– după 1878 străbate toate satele cu populație aromânească, îndemnându-și conaționalii să-și trimită copiii să învețe carte românească;

– își atrage dușmănia Patriarhiei de la Constantinopol, a clerului și a guvernului grec, care nu priveau cu simpatie întărirea conștiinței naționale românești;

– după moartea sa rămâne un impresionant număr de școli românești: 93 de școli primare, în 67 de localități, având 224 de învățători și 5.142 de elevi; 6 școli secundare; 2 școli de comerț, la Ianina și Salonic; 1 Școală Superioară la Elbasan (Albania); toate cu predare în limba română și dialect aromân;

– este ales membru al Academiei Române la 3 aprilie 1889;

– s-a săvârșit din viață și a avut parte de funeralii naționale la 19 octombrie 1903, condus fiind pe ultimul drum de toată suflarea aromână și de delegații oficiale din România.

Școala română din Ianina (Fotografie de frații Manakia)

Nu-Știu – ficioru dă împărat

(Poveste din Crișana)

Înt-o țară, dăparte, o trăit on împărat bătrân, pă care numa la bătrânețe l-o alduit Dumnezo cu on prunceaș, mândru ca on crin. Prunceașu crescusără mare. lera amu ficioraș. Da' nu știu dîrce, pă cât dă tare îl iube tată-so, pă atât dă urât îi iera mine-sa.

Înt-o zi, tată-so, luându-și rămas bun dă la iel și dă la nevastă, o mărș cu oștire în bătaie. Când s-o dus, o zis căta pruncu-so:

– Ai grije, pruncu-mneo, că mă-ta îți poartă gând rău și vre să te omoare. Tu în tăta zîua să-l întrebi pă Cal-Murgu, ce ți-l las în samă, că ce să faci, că iel te-a învăța. – Și cu asta tată-so s-o dus.

Ficioru o rămas cu singuru lui credincios, cu Cal-Murgu. Înt-o zi s-o dus în grajd și l-o ntrebat că ce să facă, că nu mai poate suferi asprime mamii.

– Hai, stăpâne, – o zis calu, – să merem în altă țară. Tu ti băga slugă la on împărat și ți-a mere bine.

Așe or și făcut. Ficioru s-o îmbrăcat în naște hane rupte, lui Cal-Murgu i-o dat on căpăstru, și cu uății plin dă lacrimi, s-o făcut năvăzut. Or mărș îi păstă șapte țări și șapte mări, până or ajuns la on palat mândru. Înt-acela șide Împăratu Roșu, care ave trii fete. Ajungând ii la poartă, Cal-Murgu i-o zis stăpânului lui:

– Stăpâne, pune frăuu aista aci pă zid, și dă câte uări îi ave lipsă dă mine, vină și scutură frăuu și io îndată ți-o vini în ajutor. În palat să nu vorbești cu nime nimica din talele tale și că cine iești. Dacă te-nțreabă cineva, să zici „nu știu”! – Ficioru așe o și făcut, și Cal-Murgu s-o făcut năvăzut.

Ficioru s-o băgat în palat și s-o băgat dă slugă. În palat tumna ierau trii pețitori care or vinit să ceară dă nevastă fetele împăratului. Când s-o băgat ficioru în palat, tăț or rîs dă iel, și l-or întrebat că cum îl cheamă.

– Nu știu.

– Da' dă inde vii?

– Nu știu.

Dup-asta la curte împăratului numa „Nu-Știu” îl numeu.

Odată împăratu s-o dus

în bătaie. l-o luat cu iel și pă pețitori. Atunci o mărș ficioru nost la frău, l-o scuturat și dăloc o vinit Cal-Murgu și i-o adus on rând dă hane dă aramă și o straiță, pă care, dacă o dăștide, să întinde pă câmpu dă bătaie on șir lung dă ostași.

S-o dus și iel la câmpu dă bătaie. Împăratu ctiar adircasă on steag alb, care însemnează că cere pace. Numa că ficioru nost ardicasă steag roșu, o întins păstă câmpu dă bătaie on șir lung dă ostași ieși ca din pământ, și dăloc i-o bătut pă dușmanii împăratului. Apoi ș-o strâns ostașii, s-o făcut năvăzut ș-o vinit acasă. Pețitorii tăț să mândreu că ii i-or învins pă dușmani.

Împăratu bătut nu s-o lăsat. Iel o vinit amu cu oștiri și mai puternice. Împăratu cu cii trii pețitori s-or dus și a doaua uară în bătaie, dă i-o poruncit grădinarului să grăjească și să vadă că Nu-Știu ce face și inde mere în vreme când iel îi în bătaie.

Nu-Știu, îmbrăcat dă data asta în hane dă arjint, o mărș și iel în bătaie, și o bătut pă dușmanu împăratului, apoi iară s-o întors acasă.

Împăratu l-o întrebat pă grădinar că inde o fost Nu-Știu când iel o fost în bătaie. Grădinaru i-o spus că n-o stat acasă, da' că inde o fos, nici iel nu ști.

Împăratu o-nceput să bănuiască că sluga aista treabă să fiie ceva om năzdrăvan, care vine cu oștirile lui și-l bate pă dușman, și nu pețitorii lui câștigă. Atunci i-o poruncit la grădinar să aibă și mai mare grije dă iel, că iel iară mere în bătaie.

Pă când să lupta mai greu, o vinit on om îmbrăcat în hane dă aur, o întins on nou șir dă ostași, care i-o făcut nimica pă dușmani.

Când or ajuns acasă, grădinaru i-o spus la împărat că Nu-Știu iară n-o fost acasă. Atunci împăratu i-o poruncit să-l cheme înantea lui pă Nu-Știu. Nu-Știu s-o dus. Pețitorii și cile mai mare doauă fete or rîs dă iel când l-or văzut vinind în hanele lui rupte, numa fata ce mai mică n-o răs dă iel. Împăratu l-o întrebat:

– Tu ai vinit pă câmpu dă luptă cu oștirile acile mari?

Nu-Știu i-o răspuns:

– Da, înălțate împărate.

Atunci împăratu i-o dat dă nevastă pă fata pă care și u-a aleje iel. Nu-Știu u-o ales pă ce mai mică, iară pețitorii cii mincinoși or fost alungați și din palat și din țară.

Dup-aceie Nu-Știu i-o povestit la împărat tăta întâmplare lui: că iel îi prunc dă împărat și că are on cal năzdrăvan care-l ajută la acărce năcaz.

Împăratu s-o bucurat tare, le-o făcut o nuntă așe dă mare și frumoasă, dă și Soarele să uita cu gura căscată la ii. Tinării or trăit fericiți multă vreme, da' poate că încă și astăz trăiesc, dacă moartea n-o fi bătut încă la ușe lor.

(După povestirea lui Cornel Crișan. Vol. „Folclor românesc din Crișana și Banat”)

Aneecdote din vechime

Rușibare „cu voarbă bună”

Dacă l-o chemat cineva pă împăratu Augustus la o mneazăză uă la o cină, iel tădauna o mărș în goștiie. Odată on ofițer l-o chemat la o cină, da' numa năște mîncăruri simple i-o pus pă masă. După ce o gătat împăratu cu cina, – pă jumătate rămas flămînd, – numa atăta i-o zis:

– Nici n-aș fi gândită că mă judecaș ca p-on membru din familie.

Răspinjere nășteptată

Pacuvius Paurus odată s-o prezentat la Augustus cu rugămintă să-i facă on dar, spunându-i:

– Amu treabă să-m împlenești cere, dăuarece tăta lume zice că m-ai umplut dă bani.

Augustus i-o replicat:

– Tu nu crede prostiie asta!

Grăuu treabă măcinat

La o cină, împăratului Augustus tare i-o plăcut muzica lui Toronius, d-aceie o vrut să-l plătească cu belșug. Numa că în loc dă bani, i-o dat muzicantului câțva saci dă grău. Când apoi la o altă cină iară l-o chemat pă Toronius dă muzicant, ista o întârziat, așe că împăratu s-o nteresat că dîrce nu mai vine Toronius. On servitor i-o răspuns:

– Băsamă s-o dus să macine grăuu.

Țânțarii sătui

Odată împăratu Augustus, înt-o călătorie, la marjinea unui drum o văzut on culduș plin dă țânțari pă iel. Împăratu l-o ntrebat că dîrce-i suferă pă trupu lui mulțime dă țânțari? Culdușu i-o răspuns:

– Înălțate împărate, atunci aș umbla și mai rău, dăuarece aiște amu s-or săturat cu sânje, nu atacă așe dă tare. Iară dacă ar vini alfi, acie m-ar chinui dă moarte.

Am citit că...

În săptămîna trecută, înt-o du-pă-meazăză, Mărie, adecate noră-me, m-o trimăs la bold să cumpăr naște mărunțișuri ce mi le-o fo' scrisă p-o fiuică, dăuarece așe ne-am sucuit: ctiar și dacă numa doua uă trii feluri dă mărfuri treabă să cumpăr, atunci așe-i mai biztoș că nu le-o uita, dacă mi le înșiră p-on pipăruș. La bold numa vo doi-trii cumpărători s-or preumblat pînă rafturi, așe că am gătat mult mai iute dăcât cum aș fi gândită. Am plătit și m-am și luat rămas bun dă la tăț cii din bold.

În drum căta casă, dăuarece vreme am avut, m-am băgat pă vedere la on văr d-a nost, da' numa așe să ne mai băsădim oleacă, că în anu aista încă nu ne-am fo' întîlnit. Văru o fo' singur acasă, așe că nu ne-o zăvărlit nime și, dându-ne la voarbe, s-o ponoslit aci cum că în anu aista nime nu i-o adus călindaru românesc, batăr că iel în tăt anu o sucuit să-ș cumpere, batăr că călindaru unguresc capătă dă la uișagu județean, da' acela lui nu i-i pă plac. La una ca asta dăloc îi făgădesc io unu românesc, dăuarece la noi amu așe s-o vujit că și pruncu și nepotașu o cumpărat câte unu, apu dă doauă nici așe n-avem noi nevoie. Auzând asta, văru dăloc mi-l și dă în brîncă călindaru unguresc, spunându-m că să fac ce vreu cu iel.

Vinid acasă, mai avînd oleacă dă vreme până la cină, am început să-l răsfoiesc călindaru căpătat, da' cu una, cu doauă, m-am dat sama că din aista nu m-o i îmbogăți io cunoștințele dăspră lume și viață, batăr că pă doasca întie îi scris cum că „fereastă căta țară și căta lume”. Da' ca să treacă mai iute vreme, meghiș am citit ole-

că, bunăuară dînt-on horoscop pă anu ce l-am început m-am cotate zodie me, să văd dară că la ce mă pot aștepta în lunile ce vin.

Tare pă scurt una și alta din zodie me: În ienuarii oi căpăta o șumă mai mare dă bani, dă la on neam mai bătrîn, da să am grije dă ii, să nu-i cheltuiesc pă lucruri nătrebnice; în februarie m-o i sfădi cu șefu mneu dă la locu dă muncă, apoi oi fi dat afară, uă în cel mai bun caz, io m-o i lua rămas bun dă la iel; în lunile dă primăvară oi „da brîncă cu dragoste”, numa să am grije ca nu cumva să mă-nșel pre tare, că dragoste adevărată numa pă la toamnă a vini, da' atunci mă și pot muta la on loc cu iubita me; la vară oi ajunge în străinătate – uă la loc dă muncă nou, uă numa să învăț vo limbă străină, – numa să am grije dă mine, dăuarece acolo m-a pândi o dragoste noauă; cam pîn septembrie așe dă bine m-o i sîfîi în ptele me, dă n-aș vre să înșimb cu nime pă lume; anu s-a găta la mine în ce mai mare fericire, dăuarece oi căpăta o dăcorație la care nici pîn vis nu-m poate trece amu.

Poate că sînt oameni care cred în prorocirile dă felu aista, dă la acie în cer iertare când spun: io atâte prostii încă n-am citit, la on loc, în viața me! Nu știu la cine s-o gândit cel ce le-o scris și le-o pus în cărindaru luziile așe, că la mine biztoș că nu, da' nici la nepotuța me, apu nici la cuseră-me, da' ncă nici la văr, dă la care am căpătat călindaru, batăr că tăț aiște ne-am născut în zodie dă care-i voarbă. După tăte așe miie nu-m rămîne altă datorie, dăcât să vă doresc sănătate cât mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Tenis

Ambasadorii tenisului românesc

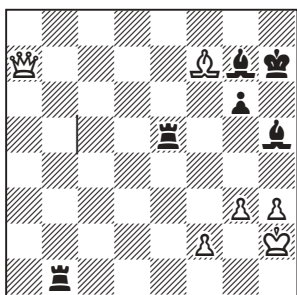
Tenisul românesc totdeauna furniza talentele ca pe o bandă rulantă. La nivel de copii și juniori, românii au fost mai mereu între primii din lume. Dar drumul spre profesionism în cele mai multe cazuri a fost blocat de ceva, majoritatea speranțelor rămânând în umbră. După *Ilie Năstase*, românii au dispărut treptat din topul mondial. Mai ales condițiile materiale precare i-au determinat pe jucătorii români să-și încerce norocul în străinătate. Unii au dorit doar să se pregătească în străinătate, alții au decis să se stabilească definitiv acolo și să reprezinte în competiții țările de adopție. *Andrei Pavel, Adrian Voinea și Irina Șpârlea* au cunoscut succesul adevărat abia după ce au optat să trăiască în Germania, respectiv Italia. Ei au continuat să evolueze însă pentru România. În schimb *Andrew Ilie, Alex Rădulescu, Anca Barna, Marlene Weingartner și Corina Morariu* sunt cei mai cunoscuți români care au ajuns să reprezinte țări cu mare tradiție în tenis, ca Australia, Germania și SUA.

Germania, țara împlinirilor

Pentru jucătorii de tenis care nu au perspectiva unei cariere profesioniste, cea mai bătătorită cale duce spre Germania. Mulți tenismeni români joacă și azi în Germania, unde s-au remarcat și tehnicienii, *Ion Țiriac* și *Günther Bosch*. În prezent două jucătoare originare din România, *Marlene Weingartner* și *Anca Barna*, ambele aflate în Top 50 WTA, sunt componente ale echipei de Cupa Federației a acestei țări. Weingartner are 24 de ani și ocupă locul 47 în ierarhia mondială. Este născută la Heidelberg, din părinți plecați înainte de 1989 din România, care au obținut dreptul de a părăsi România comunistă pe baza unui certificat care le dovedea originile germane. Ajunși în fosta RFG, și-au schimbat numele, dar au continuat să țină legătura cu țara, unde și-au trimis fata la studii, în 1998. Marlene a urmat cursurile Liceului German din București, unde a

ŞAH

Donner – Boumeester, 1958

**Albul la mutare câștigă
prin atac dublu** – ah –

Rezolvare: $(1.N:g6 + Ra6(2...Rg5$
 $3.f4+; 2...Rf7 3.Da2; 2...Rh7 3.Dd3)$

obținut diploma de bacalaureat. În acea vreme, Weingartner era una dintre juniorele din top ale lumii, având în palmares titlul de campioană europeană și finale jucate la Roland Garros, Australian Open și US Open. În această perioadă în clasamentul WTA de la locul 180 a urcat până la 70. „Deși nu avea pașaport românesc, Weingartner și-a exprimat dorința de a juca pentru România în Cupa Federației.

Asta și pentru că, în acea vreme, nu avea loc în naționala Germaniei, formată din Steffi Graf și Anke Huber. Din păcate, nu s-a ajuns niciodată la discuții concrete. Acum, ne-ar fi prins bine să o avem în „echipă”, a declarat selecționerul român *Emil Negoiță*.

La ora actuală Marlene este manageriată chiar de tatăl ei, Josef Romulus, fost canotor în România. Weingartner este colegă la echipa națională a Germaniei cu o româncă, *Anca Barna*, în vârstă de 26 de ani și născută la Cluj. Ea a fugit din România împreună cu părinții înainte de 1989, stabilindu-se la Nürnberg. Tatăl său, Mircea, fost baschetbalist la echipa din Cluj, este inginer și se ocupă de cariera ei. Anca mai are o soră, Adriana, și ea jucătoare de tenis. În prezent, Barna ocupă locul 48 WTA, iar în 2002 a realizat cea mai bună performanță a carierei, jucând finala turneului de la Estoril. „La ultima ediție a turneului de la US Open, Weingartner, Barna și *Corina Morariu* s-au întâlnit. Eram și eu de față și am rămas

Corina Morariu

surprins să le aud vorbind între ele în limba română. Se cunosc și nu și-au uitat originile”, spune tehnicianul Emil Negoită.

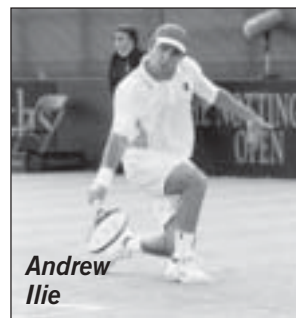
Corina s-a luptat cu moartea

Corina Morariu este una dintre cele mai cunoscute jucătoare de tenis din circuitul mondial și are acest statut nu neapărat pentru performanțele sale sportive, cât pentru povestea zguduitoare pe care a trăit-o în ultimii ani. Tatăl Corinei, Albin, a emigrat în SUA în 1973, după ce practicase neurochirurgia, ȳreme de 10 ani, la Cluj. În 1975 a reușit să-și aducă și în SUA soția, Rodica, și fiul, Mircea. *Albin Morariu* a fost medicul personal al lui *Tim Gullikson*, fostul antrenor al lui *Pete Sampras* și, totodată, căpitan ne jucător al echipei de Cupa Davis a SUA, decedat în urma unei tumori cerebrale.

Corina s-a născut în 1978, la Detroit, și este rezidentă la Boca Raton, în Florida. A debutat în circuitul profesionist în anul 1997 și a câștigat până în prezent peste un milion de dolari. În 1999 a câștigat, alături de *Lindsay Davenport*, turneul de dublu de la Wimbledon, iar în 2001 a reușit să învingă la Australian Open, împreună cu *Ellis Ferreira*, luând titlul la dublu-mixt. Însă jucătoria de origine română a fost diagnosticată, în mai 2001, cu o formă rară de leucemie și timp de aproape doi ani a trăit un adevărat coșmar. Deși medicii îi dădeau puține șanse de supraviețuire, Corina a urmat un tratament special, reușind să se pună pe picioare. Mai mult, în 2002 a revenit pe terenurile circuitului profesionist de tenis.

„Cangur”-ul român

Andrew Ilie s-a remarcat cu adevărat în 1998, când s-a impus în turneul de la Coral Spring. Ilie reprezenta atunci Australia. În vârstă de 27 de ani, mai are în palmares trofeul turneului de la Atlanta, obținut în anul 2000. Născut la București, Ilie a început să practice tenisul la vârsta de șapte ani, iar familia lui s-a mutat în Australia, la Melbourne, atunci când avea 13 ani și debutase deja în competițiile de juniori. Andrew a fost acceptat la Institutul Australian pentru Sport de la Canberra, unde s-a pregătit alături de câteva viitoare sta-

**Andrew
Ilie**

ruri. Mai târziu, Ilie s-a antrenat la Salzburg, cu tehnicianul originar din România, Günther Bosch, cel care l-a îndrumat și pe *Boris Becker*. În această perioadă, prin intermediul omului de afaceri Sever *Mureșan* s-a încercat includerea lui în selecționata română. „Într-adevăr, *Mureșan* și alte persoane au încercat să mă determine să joc pentru România, dar eu nu am avut nicio dată de gând să fac asta. Am simțit că nu sunt prea popular în fosta mea țară, pentru că am ales să trăiesc în Australia”, a mărturisit ulterior tenismanul, care a anunțat public, în 1998, că intenționează să evolueze pentru Australia în Cupa Davis. Jucătorul de origine română, care a ocupat locul 39 mondial, a reprezentat Australia în turneul olimpic de la Sydney, din anul 2000, dar și în Cupa Davis. El a devenit popular mai ales datorită atitudinii sale excentrice din timpul turneeelor și gestului său de a-și sfâșia tricoul pentru a celebra o victorie. În plus, anul trecut a avut o declarație care a stârnit scandal, susținând că încercarea autorităților din lumea tenisului de a stopa fenomenul de dopaj este o bătălie dinainte pierdută. „Sunt foarte mulți tenismeni care semnează un pact cu Diavolul pentru glorie și pentru bani”, a spus *Andrew*.

Selectie din Evenimentul Zilei

Atletism

Lupta eroică a Anuței Cătuna

În ciuda accidentării sale, cam la mijlocul cursei, românca a ocupat locul al doilea la maratonul de la Phoenix.

Anuța Cătuna a ocupat poziția a doua la sfârșitul maratonului „Chang's Rock 'n' Roll Arizona”, de la Phoenix, după ce a condus până la kilometrul 34. Atletă română a avut ghinion, fiindcă s-a împiedicat la jumătatea cursei de un marcaj stradal, accidentându-se la piciorul stâng. Deși a suferit o entorsă la gleznă, Cătuna a continuat să alerge, menținându-se în fruntea celor 29.250 de participanți până cu doar câțiva kilometri înainte de final, unde a fost depășită de Shitaye Gemechu. Etiopianca a parcurs distanța de 42,195 km în două ore, 31 de minute și 33 de

secunde, urmată de Cătuna, la un minut și 22 secunde, și de Banuella Mrashani (Tanzania), la două minute și 3 secunde. Cea mai importantă performanță a Anuței Cătuna, de 35 de ani și numai 1,55m înălțime, rămâne câștigarea ediției din 1996 a Maratonului de la New York. De altfel, acest rezultat deosebit al Anuței Cătuna a fost evocat și de Bill Clinton, președintele SUA, cu ocazia vizitei acestuia la București, efectuată în 1997. Pe locul șase al reuniunii atletice din Arizona s-a clasat o altă sportivă din România, Aurica Buia, ne informează cotidianul Evenimentul Zilei.

ROMÂNIA

Luni 19 ianuarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Caravana premierelor (R) 9.30 Teleshopping 10.00 Serial. În mintea lui Herman 11.00 Nocturne (R) 12.00 Dincolo de hartă (R) 12.30 Sănătate pentru toți! (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Telesciclopedia (R) 14.30 Pro Patria 15.00 Kronika 15.55 TVR în Direct 17.00 Știri 17.05 Serial. Sânge de țigan 18.00 Jurnal 19.00 Iartă-mă! 20.00 Ochiul magic 21.00 Serial. Agenția 21.50 România 1... și strada 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniștii 23.30 Film. Acea iubire 1.15 Caravana premierelor (R) 1.45 Jurnal (R) 2.45 Film. Centrul de control 4.20 Dincolo de hartă (R) 4.45 Serial. Vorba lu' Jim 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Marți 20 ianuarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Spectacolul lumii (R) 9.30 Teleshopping 10.00 Serial. În mintea lui Herman 11.00 Profesioniștii (R) 12.00 Serial. Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Vector III. 14.00 Alege viața! 14.30 Kronika 15.55 TVR în Direct 17.00 Știri 17.05 Serial. Sânge de țigan 18.00 Jurnal 19.00 Festivalul filmului tău: Titani 21.00 Serial. Agenția 21.50 România 1... și strada 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Poveste fără sfârșit 23.30 Film. Rockwell 1.15 Alege viața! (R) 1.45 Jurnalul de noapte 2.45 Film. Acea iubire (R) 4.30 România 1 și... strada 4.45 Serial. Vorba lu' Jim 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Miercuri 21 ianuarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Vector III (R) 9.30 Teleshopping 10.00 Serial. În mintea lui Herman 11.00 Poveste fără sfârșit (R) 12.00 Serial. Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Convietauri. Magazin pentru alte naționalități 15.10 Ex Libris 15.55 TVR în Direct 17.00 Știri 17.05 Serial. Sânge de țigan 18.00 Jurnal 19.00 Film. Nurenberg 20.40 Înainte de potop 21.00 Serial. Agenția 21.50 România 1... și strada 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Nocturne 23.30 Film. Autostrada 60 1.30 Jurnal (R) 2.30 Vector III (R) 3.00 Film. (R) Rockwell 4.45 Serial. Vorba lu' Jim 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Joi 22 ianuarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Alege viața! (R) 9.30 Teleshopping 10.00 Serial. În mintea lui Herman 11.00 Serial (R) Adio, Europa! 12.00 Serial. Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Aventura sunetelor 14.00 Akzente 15.25 Opozanți, dizidenți, contestatari. Un ziar clandestin, de la București la Washington 15.55 TVR în Direct 17.00 Știri 17.05 Serial. Sânge de țigan 18.00 Jurnal 19.00 Telecine-mateca: Inocentul 21.15 Concert COMPACT, înregistrat la Brașov, 2003 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Garantat 100% 23.45 Film. Curajul de a iubi 1.25 Jurnal (R) 2.25 Dincolo de hartă (R) 2.55 Film. (R) Autostrada 60 4.50 Serial. Vorba lu' Jim 5.40 Teleshopping.

Vineri 23 ianuarie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.00 Teleshopping 8.15 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Jocul planetelor (R) 9.30 Teleshopping 10.00 Ochiul magic (R) 11.00 Teazar folcloric (R) 12.00 Serial. Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 România politică 14.30 Români fără frontiere 15.00 Sănătate pentru toți! 15.30 Interes general 16.20 Clubul de comedie (R) 16.50 Reflecții rutiere 17.00 Iartă-mă! (R) 18.00 Jurnal 19.00 Film. Cu vârul Vinny nu-i de glumit 21.05 Serial. CSI – Investigații 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Taverna 23.00 Profesioniștii (R) 1.00 Clubul de comedie (R) 1.30 Jurnal (R) 2.30 Opozanți, dizidenți, contestatari (R) 3.00 Film (R) Curajul de a iubi 4.35 Serial. Vorba lu' Jim 5.25 Sănătate pentru toți (R).

Sâmbătă 24 ianuarie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Teleshopping 7.10 Desene animate: Universul Disney 8.00 Întâlnire de basm 9.00 Teleshopping 9.15 Debut 50 plus 10.30 O vedetă populară 12.00 Spectacolul lumii 12.30 Caravana premierelor 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Cartea TV Recordurile 14.30 Letopiseț 1859: Domn născut sau făcut? 15.00 Ora Olimpică 15.30 EURO Police 16.00 Lesley Garret Show 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnal 19.00 Film. Wonder Boys 21.00 Jurnalul de noapte 21.15 Film. Jackie Brown 23.00 Edith Piaf. Documentar 1.00 Spectacolul lumii (R) 1.30 Jurnal (R) 2.30 Debut 50 plus (R) 3.35 Aventura sunetelor (R) 4.05 O vedetă populară (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 25 ianuarie

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 Jocul planetelor 9.00 Dincolo de hartă 9.30 Viața satului 11.00 Teazar folcloric 12.00 Lumea-n care trăim 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Fotbal: AFC Bodu București – FS Venus București 14.45 România 1... și filmul 15.00 Serial. Felicity 16.05 Bravissimo! 18.00 Jurnal 19.00 Film. Good Will Hunting 21.00 Jurnalul de noapte 21.25 Film. Curiozități, iubire, îndoieli... 23.15 Tragerile Loto 6/49 și noroc 23.25 Garantat 100% (R) 0.40 Caravana premierelor (R) 1.10 Jurnal (R) 2.10 Lumea-n care trăim (R) 3.05 Teazar folcloric (R) 4.00 Bravissimo! (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 19 ianuarie

6.00 Televiziunea, dragostea mea (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Arca lui Noe (R) 8.00 Casa mea (R) 8.30 Serial (R). Rebelii 9.20 Vacanță la Roma (R) 10.15 Veni, Video, Vici! 10.45 Film puzzle (R) 11.30 În vizită la noi acasă 12.00 Știri 12.15 Piersic show (R) 14.00 Primul pas 15.00 Atlas (R) 15.30 Eco Magazin 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Istorie și fizică în secolul XX. Documentar 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Auto Club 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Teatru. Meșterul Manole 22.45 Serial. Mafia din Sankt Petersburg 23.45 Alea cu Ghimpi (R) 23.00 Telegurnal 0.30 Documentar (R) 1.30 Teatru (R) 3.15 Veni, Video, Vici! (R) 3.30 Serial (R). Mafia din Sankt Petersburg 4.30 Știrile serii 5.00 Medalion de interpret (R).

Marți 20 ianuarie

6.00 Serial (R) Rauzan 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rebelii 9.20 Tonomatul DP2 11.30 Top Sport (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Emisiune în limba germană 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Răscruci 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Iulius Cezar. Documentar 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Puls 2003 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. În căutarea iubirii 22.50 Serial (R) Familia și legea 23.45 Veni, Video, Vici! (R) 24.00 Telegurnal (R) 0.30 Documentar (R) 1.25 Film (R). În căutarea iubirii 3.05 Serial (R). Familia și legea 4.00 Răscruci (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Ferma (R).

Miercuri 21 ianuarie

6.00 Serial (R). Rauzan 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rebelii 9.20 Tonomatul DP2 11.30 Puls 2003 (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Parnasul 15.00 Conferința de presă 16.00 Știri 16.10 Volei 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Acces la succes 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Răul speranței 22.45 Eurofotbal 23.45 Veni, Video, Vici! (R) 24.00 Telegurnal (R) 0.30 Volei (R) 2.20 Film (R). 4.00 În vizită la noi acasă (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Conferința de presă (R).

Joi 22 ianuarie

6.00 Serial (R). Rauzan 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Eurofotbal (R) 9.25 Tonomatul DP2 11.30 Acces la succes (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Sista 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Enigmatica Terra 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 O lume a misterelor 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Insolit 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Alb și negru Partea I. 22.50 Serial. Nemuritorul 22.45 Alea cu Ghimpi (R) 24.00 Telegurnal (R) 0.30 O lume a misterelor (R) 1.25 Film (R). 3.10 Serial (R). Nemuritorul 4.00 Enigmatica Terra (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Auto Club (R) 5.30 Atlas (R).

Vineri 23 ianuarie

6.00 Serial (R). Rauzan 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rebelii 9.20 Tonomatul DP2 11.30 Insolit (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Împreună, în Europa 15.00 Autostrada Banilor 15.30 Femei celebre 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Via Sacra 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Semne 20.00 Marile cărți ale omenirii. Documentar 21.00 D'ale lu' Mitică 22.00 Film. Zvon de măritș 23.50 Telegurnal (R) 0.20 Documentar (R) 1.15 Film. (R) 3.00 Autostrada Banilor (R) 3.30 Semne (R) 4.00 Femei celebre (R) 4.30 Știrile serii 5.00 D'ale lu' Mitică (R).

Sâmbătă 24 ianuarie

6.00 Via Sacra (R) 7.00 Conjugând verbul "a ști" 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rebelii 9.20 Top Sport 10.00 Ora fără catalog 11.00 Casa mea 11.30 Spune-mi ce te doare 12.00 2/TVR2 12.30 Atenție, se cântă! 14.00 Film puzzle 14.45 Călător prin lume. Documentar 15.45 Alea cu Ghimpi 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Ruleta rusească 17.30 Serial. Jocurile vieții 18.00 Serial. Farmece 19.00 Telegurnal 19.15 Documentar 20.15 Natura, pasiunea mea. Documentar 21.15 Serial. Identitate greșită 22.15 Film. Proces de conștiință 24.00 Telegurnal 0.15 Concert 1.15 Alea cu Ghimpi (R) 1.30 Film (R). Proces de conștiință 3.05 Serial (R). Farmece 4.00 Ora fără catalog (R) 5.00 Serial (R). Jocurile vieții 5.30 Ruleta rusească (R)

Duminică 25 ianuarie

6.00 Medalion de interpret 7.00 Ferma 8.00 Documentar natură 8.30 Serial (R). Rebelii 9.20 Desene animate 9.50 Egipt, comoara lumii. Documentar 10.10 Arca lui Noe 10.40 Serial. Steaua oceanului 11.05 Clubul Ancuței 11.35 Serial. Viață de câine 12.00 Serial. Sabrina 12.30 Viața în sălbăticie 13.30 Atlas 14.00 Piersic Show 15.45 Alea cu Ghimpi 16.00 Știri 16.10 Serial. Rebelii 17.00 Ruleta rusească 17.30 Serial. Jocurile vieții 18.00 Serial. Aventurile lui Sindbad 19.00 Telegurnal 19.15 Vacanță la Roma 20.15 Televiziunea, dragostea mea 21.15 Serial. Cracker – psihologia crimei 22.15 Film. Proces de conștiință 24.00 Telegurnal (R) 0.15 Rock Forum 1.15 Alea cu Ghimpi (R) 1.30 Film (R) Proces de conștiință 3.00 Serial (R). Aventurile lui Sindbad 4.00 Top Sport (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Serial (R) Jocurile vieții 5.30 Ruleta rusească (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

19 IANUARIE, LUNI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

20 IANUARIE, MARȚI (redactor: Anamaria Brad)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

21 IANUARIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangpreiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

22 IANUARIE, JOI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

23 IANUARIE, VINERI (redactor: Anamaria Brad)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avangpreiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – licenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

24 IANUARIE, SÂMBĂȚĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunării baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere.

25 IANUARIE, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

21 ianuarie 2004 (mtv ora 14.25)

Reluare: 24 ianuarie 2004 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română de data aceasta va aborda, într-un reportaj mai detaliat, starea actuală a modificării Legii pentru minorități și electorale, în care, printre alții, își vor spune părerea comisarul drepturilor minoritate, președintele Oficiului pentru Minorități și reprezentanții comunității noastre. Pe lângă acest reportaj, și de această dată veți putea afla noutățile săptămânii.

Realizator: **Tiberiu Boca**

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 19 ianuarie 2004

16.05–17.00 Universul culturii 17.00–17.30 Evtantai 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Marți, 20 ianuarie 2004

16.05–16.30 Film documentar 16.30–17.00 Cronică germană (emisiune în limba germană) 17.00–17.30 Grădina tranziției 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Miercuri, 21 ianuarie 2004

16.05–16.30 Viața la țară 16.30–17.00 Panoramic sud-vest (emisiune în limba maghiară) 17.00–17.15 Sănătatea ta 17.15–17.30 Zona IT 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Joi, 22 ianuarie 2004

16.05–16.30 Spații subiective 16.30–17.00 Orizonturi sârbești (emisiune în limba sârbă) 17.00–17.30 Oferte fizicii 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Vineri, 23 ianuarie 2004

16.05–16.30 Teleaudiența 16.30–17.30 Bucuroși de oaspeți 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Sâmbătă, 24 ianuarie 2004

16.00–16.30 Film documentar 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Duminică, 25 ianuarie 2004

16.00–16.30 Musica Viva 16.30–17.00 VIP-uri de duminică 17.00–18.00 Cântecul de acasă.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24

pe 756 kHz

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 259-430552, Fax: 259-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vârstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sâmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

Pe plaiuri românești

Munții Apuseni

Munții Apuseni reprezintă una din cele mai interesante destinații turistice din România. Relieful carstic (aproximativ 400 peșteri), precum și flora și fauna specifică reprezintă tot atâtea motive pentru care zona a fost declarată rezervație naturală. Locuitorii acestei zone, moșii, sunt renumiți pentru obiectele din lemn pentru uz gospodăresc, pe care continuă să le confecționeze de generații.

În inima munților blajini

Apusenii reunesc în același masiv Munții Metaliferi, Munții Trascău, Munții Bihor și alte câteva colțuri de paradis, culminând, la 1848 metri, în vârful Cucurbata. Numele cu rezonanță latinească trimite la plantele de grădină. Acest blajin vârf veghează Valea Arieșului, oile și vitele ce pasc pe platourile pierdute în orizontul nesigur al apusului. Cine și-ar imagina că acești munți senini și pașnici au stârnit aprige dorințe de-a lungul timpului? Aurul și argintul Apusenilor erau cunoscute încă din epoca lui Herodot. Dacii, apoi romanii, s-au instalat aici, fondând centrele miniere de la Abrud și Roșia Montană. Și astăzi pot fi văzute resturile galeriilor străvechi. Apusenii își cultivă taina. Călătorul cu siguranță că se bucură aici de câteva vederi frumoase și panorame seducătoare. Dar spiritul ținutului se află în altă parte și nu li se destăinuie decât celor care își găsesc timp. Puține dru-

muri accesibile străbat masivul. Singura șansă de a cunoaște locurile este să străbateți potecile. Veți fi pe deplin răsplătiți descoperind locuri de o infinită bogăție, locuite de munteni calzi și curajoși.

Sălbăcie și blândețe

Apusenii sunt un mozaic de peisaje, uneori blânde, alteori severe, unde rocile vulcanice se învecinează cu calcarul. Vastele spații sălbătice, învăluite de misterul pădurilor, coabitează cu un munte îmbogățit de munca omului. Departe de tot și lipsiți de orice habitat permanent, munții Padiș și Scărișoara ascund un imens labirint de calcar, animat de cântecul păsărilor și acoperit de păduri insondabile. Aici se dezvăluie măruntaiele muntelui, care se deschid în canioane și adâncuri gigantice, asemeni citadelei de la Ponor. Mulțimea genurilor face din această regiune una dintre cele mai importante destinații speologice. Pe culmi, până la 1300 m, de-a lungul a zeci de kilometri, sunt răspândite mii de gospodării, grupate în mici cătune, sau împrăștiate printre petice de pădure și pășuni luminoase.

Oamenii locului

Aici se nasc și trăiesc moșii. Țarina lor, „Țara Moșilor”, se întinde de la Valea Arieșului până în aval de Câmpeni. Moșii sunt mândri și liberi. La sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea s-au răscolat împotriva puterii imperiale austro-ungare. Numele celor mai fai-

moși răsculați răsună încă prin văi: Avram Iancu, „Crăișorul Munților”, sau predecesorii săi, Horea, Cloșca și Crișan. Păstrând obiceiurile până în ziua de astăzi, resursele moșilor includ creșterea animalelor, prelucrarea artizanală a lemnului, exploatarea pădurilor. Țăranii sunt moștenitori ai unei tradiții milenare de complicitate armonioasă cu natura.

Ritmurile comunității

Din oceanul de păduri răsare un arhipelag de vaste pășuni. Turmele din văi-

le învecinate sunt mănate aici în iunie și se mai întorc abia la sfârșitul lui iulie sau chiar mai târziu. Proprietarul turmei și familia sa vin să locuiască în mici cabane, pentru a prepara pe loc brânza și a culege fructe sălbătice și ciuperci.

Este și perioada în care pe munte se țin sărbătorile: în ultima duminică de iulie, mii de persoane se adună pe Muntele Găina, la Târgul de fete, ocazie cu care se aranjează nunți și se pecetluiesc alianțe între familii. Așadar, aici, la răspântia văilor, se negociază: bivolii, oile, uneltele, instrumentele casnice din lemn, brânza, făina, hamurile și bicele, dar și viitorul ginere sau viitoarea noră. Oamenii se regăsesc, sărbătoresc, fac negoț. Există încă și alte târguri autentice: Târgul pășunilor din Călineasa sau târgurile din satele de pe fundul văii, cum ar fi cel din Beiuș.

Descoperirea tezaurului

Dacă treceți prin Apuseni, nu ezitați să vă opriți pe Valea Arieșului. Cel mai bine este să luați atitudine mergând pe jos în cea mai mare libertate, pe drumuri care din fericire nu au fost încă marcate, ceea ce este un lux inestimabil într-o lume în care totul este uniformizat, raționalizat și înregimentat. Veți întâlni fericirea într-un loc de pe creastă, ca la Patrauhitești, Huzărești sau Hodobana. Acolo sus veți găsi mereu oameni care să vă ofere cu dragă inimă masă și casă. Gazdele sunt modeste și ușor circumspecte la primul contact, dar tocmai în această rezervă constă noblețea lor.

Material selectat de Eva Iova

FOAIA
românească
16 IANUARIE 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Laura Martin, Rita Pátcaș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.